

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10

GAZETA MAGHARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per. 934/1938
Trib. Timisoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

Konkolyhíntők a magyar ugaron

Meg sem száradtak még az aláírások, melyek zálogát képezik, hogy a kormány és a romániai magyarság között létesített egyezmény a való élet valóságává lesz és máris megjelentek a suttymban sompolygó konkolyhíntők a magyar ugaron. Azon a magyar ugaron, amelyen egy évi kényszerű szünetelés után reményünk nyílik, hogy újra felcsendül a teremtő munka zengő éneke és az egész romániai magyarság javára sikerül az elvetésre váró magot bőséges terméssé érlelni. Az ekék még fel sem szánhatták a megtermékenyülésre áhítóző földet, de a konkolyhíntők szapora léptekkel már róják a magyarlakta rónákat és szórják a dudva magját. Tudják, hogy a gaznak nem kell ápolás, hálásan üti fel üres fejét mindenütt, ahol idejében ki nem irtják.

A kormánnyal történt megállapodás alapján a romániai magyarságnak tulajdonképpen két szervezete lesz, amelyekben nemzeti életét kiélheti. Az egyik a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának magyar osztálya, a másik pedig Magyar Nemzetközösség. Az első a megszüntetett Magyar Párt par excellence politikai célkitűzéseit fogja követni, a másodikban pedig a magyarság gazdasági, kulturális és társadalmi feladatai nyerhetnek megoldást és megvalósítást. Lesz tehát a magyarságnak két egymással nem ellenes, hanem egymás mellett párhuzamosan haladó szervezete, melyek segítségével a politika teljes különállásban a magyarság egyéb feladataitól fog küzdeni. Nem azt jelenti ez, hogy a jobb kéz nem tudja majd mit tesz a bal, mert lesznek olyan teendők, melyek elvégzését a politikán keresztül kell majd szorgalmazni és viszont lesznek a politikának is olyan kívánalmai, melyek nem választhatók kettő az egyéb nemzeti munkaköröktől. Mindkettőnek a romániai magyarság jólétét és boldogulását kell szolgálnia és soha semmi körülmények között nem kerülhet ellentétbe egymással. Az egyiknek ugyanazok a magyarok a tagjai, mint a másiknak és nehezen is képzelhető el, hogy egy nemzettestet vagy annak tagjai önmagukkal kerüljenek szembe.

Ezek a tények, ez a valóság, mely külsőleg is kifejezésre jutott az egyezmény aláírásában. Bethlen György gróf, mint az egységes magyarság egyetlen volt szervezetének másfél évtizeden át elnöke, Szász Pál az egész ország magyarlakta vidékeinek gazdasági vezetője, Bánffy Miklós gróf a romániai magyarság kulturális törekvéseinek hivatott képviselője és Gyárfás Elemér a katolikus státus világi elnöke, mint az egyházi feladatok magyar részének közbizalom folyton megválasztott intézője, irták alá az egyezményt. Hivatalos jelentés szövegére le, hogy a nyilvánosságra hozott kommunikációban Gyárfás neve tévedésből maradt ki az egyezményt aláíró közéleti férfiak sorából, de ez a kis tévedés már ürügy volt a mindenlében-kanál akarnokoknak, hogy ellentétekről, visszavonásról, széthúzásról egyenletlenségről terjeszsenek híreket a magyarság körében. És ürügy volt az is, hogy az annak idején a Magyar Pártban vezető szerepet nem játszott urak is tárgyaltak a kormánnyal, sőt aláírást is rajta van az egyezményen.

A Magyar Nemzetközösség működését a kormány Bánffy Miklós gróf elnöklése alatt engedélyezte az arcszen kétségünk, hogy a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalában a magyar osztály élén ott látjuk majd Bethlen György grófot, aki a letűnt másfél évtized alatt nemcsak önzetlenséggel, törhetetlen nemzethűséggel és bölcs mérséklettel vezette népünket, sokszor veszedelmes szíriai vezető a politika háború tengerének. És körülöttük csoportosul majd az egész romániai magyarság, sziklaszilárd tömböt alkot-

va. Nem vezéreketszolgálat a magyarság, hanem vezérek szolgálják a magyarság érdekeit. A magyarság eszmények szolgálatában áll és követi vezetőit, míg azoknak útját is ezen eszmények jelölik ki. Ezért ne illesse őket gáncs, hanem bizalom és szeretet vegye körül őket.

A gáncsveők és konkolyhíntők alattomos mosolya meccsalatkozott vigyorgássá torzul, ha szemben találják magukat a magyar egységgel. És ne bontsa meg helyenkint ezt az egységet az sem, hogy vannak, alakulnak szűk körök, kicsiny klikkek, melyek bizonyos tisztségekre bizonyos neveket hoznak forgalomba, régi és új neveket szembe állítanak egymással, késői kritikát gyakorolnak és sokat sejtető mosolyuk azt igyekezik elhitetni, hogy ők kiváló összeköt-

tetések révén többet tudnak, mint mások, de egyelőre még diszkréció kötelezi őket... Ne üljön fel senki ezeknek a zavarosban halásznai akaró gyanus elemeknek, mert semmi sem zavaros, semmi sem gyanus, csak ezeknek a fenekedő intrikusoknak hirtelen mozgólódása. Várjuk meg nyugodtan a magyarság hivatott vezetőinek felhívását és ahhoz alkalmazkodjunk majd. Ha pedig megjelennek valahol a magyar ugar konkolyhíntői és hitvány szószátyárkodással a jólétesültség látszata alatt megbízható híreket akarnak elhelyezni, erővelsen aduk tudtukra, hogy kívül tagasabb. Ezek vagyunk, egyek maradunk nagy nemzetkisebbségi célkitűzéseink követésében és aki ennek a munkának gonosz indulattal utjába akar állani, vagy oktanul gáncsoskodni merészel, önmagát zárja ki a nemzetközösségből, ezt az önmagán vérenehajtott ítéletet az összmagyarság is jóváhagyja. (v.)

Megkezdődött Barcelona ostroma

A kormány elhagyta Katalónia fővárosát. — Ezrével özönlenek a menekültek a francia határra. — Franco csapatai teljesen körükerítik a várost. — Olaszország kihívásnak tekinti, ha a franciák megszállják Spanyol-Marokkót

Párisból jelentik: Franco tábornok offenzívája feltartózatlanul folyik és Barcelona sorsa megpecsételtnek látszik. A nacionalisták egyes hadoszlopai már 5 kilométerre megközelítették a várost és az előőrsek már látják Barcelona épületeit. A nemzeti csapatok elérték a Lebroca folyót, amely utolsó természetes akadályt képez Barcelona előtt.

A Katalán főváros elé érkezett nacionalista hadsereg

24 jól felszerelt hadoszlopából áll.

A nacionalista repülőgépek ismét bombázták Barcelonát. A bombázásnak 40 halott és 120 sebesült áldozata van. A nacionalista hadvezetőség jelentése szerint Franco csapatai elértek a Barcelonát védő első erődítményhez.

Barcelonában lázas sietséggel készülnek fel a

A spanyol polgárháboru utolsó szakasza

A Havas-ügynökség jelenti: A kormány rendelkezése Barcelona valamennyi üzletét bezárták. Sokan egy bőrdöndel, vagy batyúval menekültek el. A környékbeli parasztok koscsikkal, gyalogosan, vagy kecskefogattal igyekeznek a francia határ felé. A nemzetiek repülőgépei bombázták és gépfegyverrel lötték a menekülőket. A vendéglők és szállodák nyitva vannak. Mértékadó katonai körök arra számítanak, hogy

Barcelona eles-ével megkezdődik a polgárháboru utolsó szakasza.

Arra már nem is gondolnak, hogy Katalónia többi részében komolyabb ellenállást fognak kifejteni a köztársaságiak.

BARCELONÁT SEMMILYEN BEAVATKOZÁS NEM MENTHETI MEG

A Giornale d'Italia feltűnést keltő cikket közöl arról, hogy Franciaország miért vonakodik beavatkozni a katalóniai események menetébe. A cikk szerint: Thorez, a francia kommunista párt főtitkára napokkal ezelőtt jegyzékelt intézett a kommintern megbízásából a francia kormányhoz és ennek a jegyzéknek alapján Daladier francia miniszterelnök tárgyalásokat folytatott a francia kommunista párt vezetőivel, akik Franciaország sürgős beavatkozását követelték a francia kormánytól. Daladier miniszter-

közeli napokban meginduló ostromra. A kormány elrendelte a minden 18 és 55 év közötti férfi és nő hadadéktalan besorozását. A városban egyébként érthetően nagy a nyugtalanság, amelyet fokoz az is, hogy

a csöcselék fosztogatni kezdte az áruházakat,

sőt a megrendszabályozásukra kiküldött karhatalmi csapatokat is megtámadták.

Miaga tábornok, Madrid védője, a köztársasági haderők főparancsnoka legközelebb Barcelonába érkezik, hogy átvegye az ellenállás irányítását.

A Newyork Herald párisi kiadása szerint a spanyol köztársasági kormány már elmenekült Barcelonából. A lap barcelonai jelentést közöl, amely szerint a Negrin kormány tagjai keddre virradó éjszaka ismeretlen irányban elhagyták a katalán fővárost.

elnök visszautasította a kommunisták tervét azzal, hogy

Barcelonát semmiféle beavatkozás nem menthetheti már meg

és a francia határ megnyitása és a csapatok küldése csak súlyos bonyodalmakra vezetne Franciaország, Olaszország és Németország között, míg egészen kérdéses, hogy ebben a bonyodalomban Anglia milyen álláspontot foglalna el. A francia kormány a Giornale d'Italia cikke szerint állítólag nem ellenzi a hadianyagok, a ruházati és élelmiszeri cikkek küldését a spanyol köztársasági számára és azt sem ellenzi, hogy a spanyol köztársasági menekültek francia földre lépjenek. Ezeknek a menekülteknek a francia hatóságok két heti ott tartózkodásra adnának engedélyt, de ezután, vagy vissza kellene, hogy térjenek hazájukba, vagy pedig a francia gyarmatok valamelyikén kellene elhelyezni őket.

Az olasz lapok nagy cikkeiben foglalkoznak az olasz-francia visszahívás és megemlíti, hogy azok az olasz tiszték és katonák, akik a világháborúban harcoltak, sorra visszaadják francia háborús kitüntetéseiket. A lapok megemlíti azt is, hogy a törénelem folyamán számtalanszor állt szemben Olaszország Franciaországgal.

Barcelona egyes városrészeiben szünetel a villany- és víz-szolgáltatás

Az elmúlt éjszaka fél két óraker a spanyol nemzeti kormány belügyminisztere a következő nyilatkozatot adta ki az újságírók részére:

Csapatunk Barcelona kapui előtt állnak. Bizonyos okokból azonban a csapatok csak ma délután kezdik meg a bevonulást a katalán fővárosba.

Jagye tábornok marokkói hadteste már behatolt Barcelóna körháznegyedébe. A navarrai hadtest észak felől keríti be a várost. A tüzéség és a gépfegyveres tagok gyilkos tüzelést indítottak a városra. A bombázás egész éjjel szünet nélkül tartott.

Egyes városnegyedekben megszünt a víz-szolgáltatás, a villanvízellátás sem működik

és az élelmiszerekben is hiány állott be. Katalónia egyes helységeiben 10 nap óta nincsen kenyér. A minisztériumok Geronába költöztek át. Az észak felé vezető útvonalak tömve vannak járművekkel, amelyek Bejenie felé igyekeznek. A szerda reggel érkezett híradások arról számolnak be, hogy a nemzetiek az éjszaka folyamán hallatlan előtérést hajtottak végre és mindössze 1 kilométernyire állanak Barcelóna déli részétől.

A Sans városrészt első házait már elérték. A gyalogság lövi a löversenyteret, Sanja elővárost pedig gépfegyvertűzzel sepernek végig.

A francia haditudósítók szerint Barcelona ostroma legfeljebb 2-3 napig tarthat. Maguk a katalánok is ellenzik, hogy fővárosukat pusztuláshoz tegyék ki. Barcelona elfoglalása után a nemzetiek ideiglenes fővárosa Barcelona lesz. Az olasz haditudósítók jelentése szerint a navarrai és a marokkói hadtestek erőltetett menetben vonulnak Barcelona felé. Azt hiszik, hogy mielőtt beveszik a várost, előbb minden oldalról körül fogják.

SEMLEGES ZONA A MENEKÜLTEK RÉSZÉRE

A Havas iroda a nacionalista főhadiszálláson tartózkodó tudósítójának jelentése szerint, a nacionalista haderőknek az a szándékuk, hogy Barcelónát minden oldalról körülveszik és csak azután kezdik meg a város ostromlását. A cél az, hogy Barcelónának minden irányban elvágják az összeköttetést és hogy a város elfoglalásakor Barcelóna egész védőerőjét foglyul ejtsék. A köztársasági kormány részéről semmilyen hír sem érkezett Párisba.

A telefonösszeköttetés Barcelónával megszünt.

A külföldi követségek közül csupán a francia követség működik még Barcelónában és tart fenn összeköttetést a köztársasági kormánnyal. Valamennyi többi követség eltávozott Barcelónából.

A francia határra állandóan érkeznek menekültek. Erre való tekintettel a Daladier kormány részletesen megvitatta azt a lehetőséget, hogy milyen magatartást tanúsítson a köztársasági Spanyolországból Franciaországba önlő menekültekkel. A francia kormány lehetetlennek akarja tenni, hogy nagy tömegekben érkezzenek menekültek francia területre léphessenek.

Csak a gyermekeknek, nőknek és aggoknak akarja megengedni a francia határ átlépését.

de ezeket is csak csekély számban. A francia kormány javaslatot tesz majd a spanyol nacionalista kormánynak, hogy semleges zónát jelöljön ki a menekültek tartózkodása számára.

150.000 EMBER KÉR MENEDÉKET

A spanyol menekültek elhelyezésének kérdése komoly aggodalmat ébreszt Párisban. Valószínűnek tartják, hogy Barcelona eleste után másfél, esetleg kétfélmillió menekült kér majd bebocsátást Franciaország területére. Del Vayo, a köztársasági külügyminisztere kormánya nevében már felkérte a francia kormányt, hogy

150.000 embernek adjon menedéket.

Bonnet külügyminiszter fenntartással fogadta a spanyol köztársasági kormány óhaját és hangoztatta, hogy Franciaország semmiesetre sem fogadhat be ilyen sok menekültet. Hajlandó menedéket adni az aggoknak, nőknek és gyermekeknek, de fegyvert fogható férfiakat nem fogadhat be. Hír szerint a francia hatóságok már is intézkedéseket tettek a menekültek beözönlése ellen. Kormánykörök egyezséget szeretnének létrehozni a nemzetiekkel, hogy bizonyos határtelületet biztosítsanak a menekültek szá-

mára, akik ott telepednének le addig, amíg sorsuk ügyében nem történik döntés. Ezeket aztán nemzetközi segély útján élelmeznek. A francia kormány a menekültek kérdését általában nemzetközi megoldás útján kívánja rendezni.

A francia lapok élénken kommentálják a spanyolországi nemzetközi helyzetet. A Le Petit Parisien így ír: Tökéletesenitünk kell nemzetvédelmi felszereléseinket és hangsúlyoznunk kell a világ valamennyi országának, hogy

Franciaország nem gondol engedelményekre, sem pedig visszavonulásra.

A Figaro a következőket írja: Addig nem tárgyalhatunk Olaszországgal, amíg az olasz sajtó a jelenlegi tónusban ír. Az Orde szerint az angol és francia kormánynak számolnia kell a legrosszabb helyzettel, vagyis azzal, ha Németország a magáévá teszi az olasz követeléseket és hozzáveszi még saját gyarmati igényeit. A két kormány feladata, hogy a kellő előkészületeket tegyék.

Egy angol torpedóromboló kedden éjszaka Barcelonából jövet befutott Marseillebe. Ezen a hajón érkezett meg a spanyolországi angol nagykövetség is.

SÜLYOS KÖVETKEZMÉNYEKEL JÁRNA FRANCIAORSZÁG BEAVATKOZÁSA A POLGÁRHÁBORÚBA

A Giornale d'Italia mai számában vezércikkben foglalkozik a spanyolkérdéssel és többek között hangoztatja, hogy Franco tábornok Barcelóna elfoglalása után nem áll meg, hanem tovább folytatja előrenyomulását egyrészt a francia határig, másrészt pedig Madrid irányába. Ami Franciaországnak azt a célját illeti, hogy Spanyolország és Minorca szigetét elfoglalja, hogy így biztosítsa magát a nemzeti Spanyolországgal szemben, a lap megállapítja, hogy en-

nek a szándékának megvalósítása a következőket jelent:

1. A franciák spanyol területen ki nem hívott támadást követnek el;
2. Franciaország közvetlenül és nyíltan beavatkozik a spanyol polgárháborúba és így Olaszország nem maradhat közömbös;
3. A földközítengeri status quo megsértése, amit a földközítengeri államok, elsősorban pedig Olaszország, nem fogadhatnak el szóltanul.

FRANCO CSAPATAINAK ÚJABB TÉRHODÍTÁSA

Burgosból jelentik: A Havas távirati iroda közvetítése szerint szerdán délután 2 óraker a nemzeti csapatok elfoglalták a So'sona-Cardona-útvonal néhány fontos szakaszát. Az előőrsek már Cardonatól mintegy 5 kilométernyire vannak. Barcelona közelében a nemzeti csapatok, amelyek Rio Llobregaton keresztül haladtak, folytatják a külvárosok nyugati és északnyugati részének felderítését. A nemzetiek rádió állomásának délután három óraker adott jelentése szerint:

a nemzeti csapatok előrenyomulása kielégítő módon halad előre minden vonalon.

Martorell város elfoglalása után a támadás Tarrasa és Sabadellina felé irányul. A nemzeti csapatok elfoglalták már a Llobregat folyó jobb partján fekvő összes falvakat.

FRANCIA TERÜLETEN LEZUHANT EGY EGŐ SPANYOL REPÜLŐGÉP

Párisból jelentik: Egy három motoros bombavető repülőgép lánba borulva lezuhant az arrani hegyvidéken, Tarbens városától mintegy 50 kilométernyi távolságban. A vizsgálat során megállapították, hogy a lezuhant repülőgép a nemzeti spanyol légi haderejéhez tartozott és német gyártmányú. Az egve lezuhant repülőgép pilótájának és még négy utasnak a holttestét megszenesedve húzták ki a romok alól. A bombavető repülőgép két gépfegyverrel is fel volt fegyverezve.

Az üzletek zárórái Temesvárott

A munkaügyi miniszterium bizottságának rendelkezése az általános zárórákról

A temesvári kereskedelmi és iparkamara-hoz megérkezett a munkaügyi miniszterium azon határozata, amely az üzleti zárórákat szabályozza. Ez a rendelkezés újabb keletű intézkedéseket nem tartalmaz és a felsorolt üzleti zárórák az egyes kereskedelmi ágakban már huzamosabb ideje érvényben vannak. Észereint Temesvár város területén az üzletek zárórái a következők: Általában az üzletek reggel hét óraker nyílnak, délelben egy órától három óráig zárva tartandók és este hét óraker van üzletzárás, szombaton és ünnep előtti napon pedig nyolc óraker. Minden nap este nyolc óraker zárhatnak a szalócok, élelmiszertületek, pékek, hentesek, határosok, mészárszékek.

A borbélyok és a fodrászok, akik vasárnap délig nyitva tartanak, kötelesek előző szombaton este kilenc óraker zárni. Azok a borbélyok, akik vasárnap zárva tartanak, szombaton este tízezer óráig tarthatnak nyitva. A cukorka és süteményes üzletek vasárnap is nyitva tarthatnak, mint a cukrászdák, azonban kötelesek személyzetüknek hetente egy teljes szabadnapot engedélyezni. A szabadnapnak havonta legalább egyszer vasárnapra kell esnie. Ezen üzletekben az elárulónóket csak reggel hat órától este tíz óráig szabad foglalkoztatni. A cukrászmeszerek, segédek és inasok vasárnap és ünnepnapon nem foglalkoztathatók.

Megrendült az új japán kormány helyzete

Tokióból jelentik: Jól informált japán körökben kijelentették, hogy nemcsak a hadsereg, hanem a pártok is elégedetlenek a Hiranuma-kormánnyal. A hadsereg részéről kifogásolják, hogy a kormány könnyen interpelláltatja magát a politikai pártok képviselői által, akik nem veszik tekintetbe a háborús viszonyokat. Azokat a híreket megerősítik, amelyek szerint Ko-

noye herceg lemond tárca nélküli miniszteri állásáról. A hadsereg ugyanis azt kívánja, hogy Konoye ne vegyen részt a képviselőház ülésén, míg a politikai pártok azt követelik, hogy ő adja meg az interpellációkra a választ. Azt hiszik, hogy a jelenlegi kormány nem lesz hosszú életű.

A kormány kiutalja az erdélyi evangélikusok államsegélyét

Az evangélikus szuperintendencia püspökséggé alakul át

A romániai zsinatpresbiteri evangélikus magyar egyház több ízben mozgalmat kezdeményezett törvényes elismeretése érdekében és legutóbb is Purgly László kerületi főfelügyelő, Argy György temesvári főesperes és Nikodémusz Károly brassói lelkész, kerületi jegyző részvételevel küldöttség járt a pátriárka miniszterelnöknél, kifejtve az egyház elismerésére vonatkozó kívánságot. A miniszterelnök jóindulatlag fogadta a küldöttséget és kilatába helyezte a

kérés kedvező elintézését. Ennek megvalósulását igéri az a beavatott forrásból származó magánértesítés, amely a szuperintendenshez és a főfelügyelőhöz érkezett. Az értesítés szerint az egyház kérelmének teljesítése a legjobb úton halad, az elismerés tehát rövidesen megtörténik. Az elismerés azt jelentené, hogy a szuperintendencia püspökséggé átalakul és az egyház államsegélyben is részesül.

A falumunka értéke

A falusi lakosság életszínvonalának emelése érdekében indított mozgalom egyik legjelentősebb lépése a nemrég elkészített Társadalmi Szolgálat törvény életbe lépése. Az új intézmény életre hívása a falusi lakosság jelenlegi életszínvonalának hosszas, előzetes tanulmányozása után történt meg és a Társadalmi Szolgálat munkája tulajdonképpen folytatása az egyetemi ifjúsági csoportok nyári falumunkájának. Ezt a nagyfontosságú intézményt maga Gusti professzor vezeti és ez már jóelőre biztosítja a Társadalmi Szolgálat sikeres működését. A bucu-restii egyetem társadalomtudományi tanszékének professzora megérdemelten jutott ebbe a tisztségbe és most nemcsak a katedráról hirdetheti szociológiai elgondolásait, hanem a mindennapi életben meg is valósíthatja azokat. Már eddig is nagy munkát fejtett ki ezen a téren és az általa előadott tudomány elméleteit kitünően összeállított tankönyvekben is ismertetette a tanuló ifjúsággal. Gusti professzor tökéletesen megértette hivatását és szemináriumaiban ő maga nevelte azokat a tanügyi személyeket, akik ma körülveszik őt és segítenek neki. Eddig tehát elméletben adta elő a társadalomtudományt és most a gyakorlatban is alkalmazhatja azt. Tudott dolog, hogy a Társadalmi Szolgálat intézményének legfőbb hivatása a falvak emelése. Az új intézmény ténykedését hivatalos kommuniké írja elő a következő irányokban: kulturális otthonok, tanfolyamok, parasztsiskolák, falusi munka, az ország és nép ismerése. A Társadalmi Szolgálat tanulmányozza a román falvak életét, a nép mindennapi életét és multját, a népviseletet, a falusiak családi életét és életkörülményeit, szokásait, stb. Az elért eredményeket és az ügyben tett tapasztalatokat monográfiákban hozzák nyilvánosságra. Atól a naptól kezdve, amikor a „Principele Carol” közművelődési alapítványok vezetését is Gusti professzorra bízták, átlátta annak a szükségességét, hogy a társadalmi életét a gyakorlatban is tanulmányozza. Ezt szem előtt tartva indultak utnak az egyetemi diákcsoportok, akik falumunkájukkal jelentős eredményeket értek el, amelyekről egyébként rádióelőadás során nem régen beszámolt Gusti professzor. Őfelsége az uralkodó azért bízta az új intézmény vezetését erre a nagy kulturával rendelkező tanárra, mert a kőtőereje és hozzáértése közismert. Az új intézmény, amelynek a falusiak életszínvonalának emelése a feladata, alaposan felkészült személyzettel, megfelelő anyagi alappal és bőséges tapasztalattal indul el országépítő útjára. A sikert Őfelsége egyénisége és Gusti professzor munkakészsége eleve biztosítja.

Mától, csütörtökől kezdve, a

CAPITULBAN

Dzsungei szerelem

Csodás, színes film

Dorothy Lamour
és
Ray Milland

a főszerepekben. — Kiegészítésül:

Hiradó és Tannhäuser

nyitánya, játssza a newyorki filharmonikus zenekar. (300 személy.) Zenei élmény a temesvári közönség részére

FEJFÁJÁSNAI, GRIPPÁNAI, NEURALGIAINAI

JAWOL

Interpellációk napja a magyar parlamentben

Magyar gyerekeket német iskolába íratnak be. — A NÉP beolvad a „magyar élet” mozgalomba

A magyar képviselőház szerdán interpellációs napot tartott. A honvédelmi törvényjavaslat vitája után tértek át az interpellációk előterjesztésére. Ezek során Rajnis Ferenc, a Rimamurányi vasművekkel kapcsolatos valutavisszaélések ügyében terjesztett elő interpellációt és elmondta, hogy Bíró Pálra, a vállalat volt elnökére, a Nemzeti Bank hat millió pengő büntetést szabott ki, amit ki is fizettek és ezzel, úgy látszik, véget ért az ügy. Kérde, hogy Bíró benne van-e még bizonyos nagy pénzintézetek igazgatóságában és kéri, hogy az igazságügyminiszter tegye le a ház asztalára azt a noteszt, amelyet Bíró Pál először nem akart átadni a nyomozó közegeknek és amely most állítólag az igazságügyminiszter birtokában van. A legszigorúbb vizsgálatot követelte az ügyben.

Horváth Zoltán a Pilis-borosjenői német nyelvű oktatás ügyében interpellált, hangsúlyozza, hogy ott mindig magyar nyelvű volt az oktatás, a szülők is azt kívánták és ennek ellenére, a községben csak német nyelven tanítanak. Követeli, hogy állítsák helyre a magyar nyelvű oktatást és

bízzák a szülőkre, hogy hova járassák gyermekeiket.

Kijelentette, hogy a Magyarországon lakó némettség a legnagyobb hűségéről tett tanuságot, mégis, ha akadna olyan német, aki nem akar idomulni a magyar nemzethez, itt van a 80 millió némettség, vándoroljon ki.

Boros Endre ugyancsak a német iskoláztatás tárgyában interpellált. Felolvasta Solymár község 500 aláírású ellátott kérvényét, amelyet a kultuszminiszterhez intéztek és amelyben a község lakói kéri, hogy ne németül tanítsanak. Hangsúlyozta, hogy a svábság nem tudja beélni magát a népcsoport gondolatába. Kikelt a német népművelődési titkárok agitációja ellen és vizsgálatot kért az ügyben.

A két interpellációra Teleky Pál gróf kultuszminiszter válaszolt, ismertetve a kérdés hátterét, majd megállapította, hogy 380 községben van Magyarországon német oktatás. Nem igaz, hogy a magyar anyanyelvű gyermekeket kényszerítették volna, hogy német iskolába járjanak. Tény azonban, hogy egyes községekben magyar gyermekek kénytelenek vegyes nyelvű iskolába járni. Elmondta, hogy egyes helyeken ebben az ügyben gyűlést is akartak tartani, de ő erre nem adott engedélyt, mert nem tartotta megengedhetőnek, hogy a kormányzat intézkedéseit bírálják. Végül kifejezte reményét, hogy sikerül majd ezt a problémát megelégedésre megoldani.

Meisler Károly a zsidó kivándorlások ügyében interpellált. Kifejezte, hogy a kormány rendelkezései megakadályozták a zsidók kérdésének részét. Megemlíti, hogy a kivándorlás már megkezdődött és

Lemondott a török kormány

Revik Saydam belügyminiszter alakít új kormányt

Ankarából jelentik: A népmátr parlamenti csoportja elhároztta a nemzetgyűlés feloszlását. A minisztertanács után Gelal Bayar miniszterelnök benyújtotta a köztársaság elnökének a kormány lemondását.

Izmet Inonu elnök megbízta dr. Revik Saydam eddigi belügyminisztert a kormány újjaalakításával. Az új kormány még ma este bemutatkozik a nemzetgyűlésnek.

tiltakozik az ellen, hogy a zsidók kivihessék vagyonukat,

mert az nemzeti vagyon. Megállapította, hogy a magyarországi zsidóknak csak földben és házakban két milliárd pengő vagyonuk van és tiltakozik az ellen, hogy a zsidó kivándorlók ügyét a németországi intézkedéseknél enyhébben kezeljék.

Tobler János és Esztergályos János a volt Bata-gyár üzemelével foglalkoztak és megállapították, hogy a Bata Citka néven céget jegyeztetett be Ersekújváron, közvetlenül a terület-átvétel előtt, 3 millió lábbelít szállít ott oda, amivel 9 millió pengős vámcsalást követtek el. Tobler felmutatott egy Bata-cipőt, amelynek nagy része papírból és nemezéből készült. Kormányintézkedést követelt a kisipar védelmére a Bata-gyár ellen.

Kunder Antal válaszolt az interpellációkra és rámutatott arra, hogy a gyár 700 magyar munkást foglalkoztat, akiknek sorsát szem előtt kell tartani. A Bata-gyár bármely pillanatban hajlandó érdekeltségét magyar érdekeltségnek átadni. Kijelenti a kereskedelemügyi miniszter, hogy csempészésről szó sem lehet, arról sem, hogy abnormálisan sok cipőt raktároztak volna fel. A kisipart a kormány minden körülmények között támogatja. Hasonló szellemben válaszolt az interpellációra Jaross Andor felvidéki miniszter is, aki hangsúlyozta, hogy sok magyar munkás érdekében kellett fenntartani a gyárat és tekintetbe kellett venni azt is, hogy sok százezer nincstelen látnak el olcsó cipővel.

A képviselőház folyosóján eljert hírek szerint a nemzeti egység pártja beolvad a „magyar élet” mozgalomba. Állíthatólag a párt csütörtök esti értekezletén már indítvány is hangzik el a beolvadásról.

Weisz Gyula mérnök a szerencse örök hajszolója meghalt

A régi Temesvár egy áltáánoson ismert, jellegzetes alakja tűnt el az élet színpadáról. Weisz Gyula mérnök, hetvennyolc éves korában a városi közönségében aggkori vérgelgyulladás következtében meghalt és már el is temették. Weisz Gyula aglegény volt, fiatal korában a Tátrában egy nagyszerű mérnöki munkát végzett nagyobb utépitésnél, majd Temesvárra került és itt évtizedeken keresztül nővéreivel együtt élt. Igen élénk és mozgalmas társadalmi életet futott be Weisz Gyula, aki beutazta ismételt az egész kontinens, különösen ott szeretett tartózkodni, ahol nagy játékkaszinók voltak és ilyen helyeken szenvedélyesen próbálta kicsikarni a szerencsáját, saját külön felépítésű játékszisztémájával. A szerencsét természetesen kibérelni nem lehetett és Weisz mérnök bizony gyakran teljesen pénztelenül tért vissza Temesvárra rövidebb-hosszabb pihenőre, majd újbó kezdte a hajszát a szerencse után a rulettasztal körül. Az utóbbi időben már igen szűkös viszonyok között élt, nővérei évek előtt elhaltak és a család vagyonkaja lassan elfogyott. Weisz Gyula legutóbb karácsony előestéjén tért vissza Temesvárra. Ekkor már beteg volt, a közönségében kellett szállítani, ahol lassan feladta a harcot a szerencsével és az életel is és a halotti szentések felvétele után a mozgalmas multu életművész csendesen elszendergett.

Erélyes hadüzenet pénteknek, 13-nak, felborított sőtartónak s a többi haszontalan babonának

Londonból jelentik: G. R. Balleine londoni anglikán lelkész, aki újévkor vonult nyugalomba, nyugalombavonulása alkalmából érdekes röpiratot adott ki a babonák ellen. A leleplezés módszerét használja, vagyis felvilágosítja a babonás embereket arról, hogyan keletkeztek ezek a titokzatos babonák. A röpirat megírására a lelkész azt indította, hogy véleménye szerint Angliában rohamosan terjed a babona. Ime Balleine néhány „leleplezése“:

1. Létra alatt elhinni szerencsétlenség.

Ez a babona a keresztrefeszítés régi képeiről származik. Ezeket a képeket létra támaszkodik a keresztre s a létra alatt az ördög vicsozítja fogait. Így keletkezett a gondolat, hogy a létra alatt a Sátán bírodalma van.

2. Tizenháromas szünet.

Ennek a babonának az eredete az, hogy az Utolsó Vacsorán tizenhároman ültek az asztalnál. Az első, aki felkelt, Judás, másnap felakasztotta magát.

3. Sőtartót felborítani.

Egy legenda szerint Judás felborította a sőtartót az utolsó vacsorán, ezért, aki a sőtartót felborítja, Judáshoz, az ördög kedveltéhez hasonlóan viselkedik. Az a szokás, hogy ilyenkor a balvállon keresztül kell dobni a sőt. Azt jelenti, hogy „sőt kell szólni az ördög szemébe“.

4. Péntek, szerencsétlen nap.

A pénteket azért tartják szerencsétlen napnak, mert Jézust pénteken feszítették keresztre. Balleine lelkész, a babonával szembeszállva, mindig pénteken szokta a haját nyírni. Ilyenkor a legkényelmesebb: ugyanis pénteken a borbélyoknak sokkal kevesebb dolga van, mint más napokon, mert a babonás emberek nem mernek nyírathozni.

Az ugynevezett

„ómen-fobiáról“

vagyis a „rossz jelektől“ való rettegésről is ír Balleine. Több esetet mond el. Nemrég alig tudott megvigasztalni egy fiatal menyasszonyt, mert az esküvőre menet gyászkoocsival találkozott. Meg volt győződve arról, hogyha a menyasszony gyászkoocsival találkozik,

minden gyermeke halva fog születni.

Nem kiméli az angol lelkész az ugynevezett „talizmánokat“ sem.

— Minden vad nép meg van győződve arról, hogy bizonyos talizmánok elhárítják a bajokat. De nem kell távoli falvakba mennünk, hogy a küszöbre szegezett patkókat láthassuk. Ez a szokás a modern nagyvárosokban is el van terjedve. Rockefeller, az amerikai milliommis sohasem kötött üzlöt, ha nem volt a zsebében egy bizonyos lunkas kő, melyben apró kődarabok esőöngtek.

Sir Henry Segrave, a „sebességkirály“ mindig magával vitt egy nyulábat.

— A multkor „anyák teadélutánján“ vol-

tam. A talizmánokra fordult a beszélgetés. Néhány perc alatt minden anya előszedett valami állítólagos talizmánt táskájának mélyéből. Hamarosan apró zöld malac, fekete macska, bádög-csizma és sok más utálatos kis bálvány sorakozott az asztalra. Az egyik anya megörzött egy jegyet, mert száma 666 volt.

Balleine röpiratával egyidőben jelent meg egy másik anglikán papnak, dr. H. L. Goudgenak, az oxfordi Krisztus-templom lelkészének röpirata, mely ugyancsak a babonákkal foglalkozik. Goudge főleg arranézve ad tanácsot, hogyan lehet a babonás félelmet leküzdeni.

Amerika legveszedelmesebb banditái szökést kíséreltek meg

Newyorkból írják: Vakmerő szökési kísérlet történt: két nappal ezelőtt Amerika egyik legrettegettebb fegyvertestéből, a San Francisco közelében lévő Alcatraz börtönből. Ebben a szigorú őrizet alatt tartott börtönben az Egyesült Államok a legveszedelmesebb gonoszlovakat őriz és itt tölti büntetését többek között Al Capone is.

A LEHETETLEN MEGKISÉRLÉSÉ

Az Alcatraz-börtönt, amely San Franciscótól néhány kilométernyi távolságban a kinyúló sziklaszigeten épült fel, a tenger vize veszi körül. Eredetileg erősség volt, amely San Franciscót védte kalóz-támadások ellen, később alakították át börtönné. Az Alcatraz fegyház körül állandóan cirkálnak a rendőrség hajói, hogy a börtönt a tenger felől is szigorú felügyelet alatt tartsák és minden szökési kísérletet megakadályozzanak. A börtönben igen erős fegyház-őrség vigyáz a foglyokra és eddig még nem is történt menekülési kísérlet; a viágtól elzárt szigetbörtönből. Most azonban öt elszánt bandita megkísérelte a lehetetlent: a szökést az Alcatraz sziklavárából!

Éjnek idején szölkáltak meg a fegyház szíriáit, figyelmeztetve a sziget körül cirkáló őrhajókat, hogy szökési kísérlet történt. Az őrhajók reflektorai bevilágították a tenger vizét és mieelőtt még felfedezték volna a szökevényeket, megszólaltak a gépfegyverek, amelyek végigsöpörték a tengert. Az öt szökevény a cellák ablakából ugrott a tengerbe és uszva igyekezett a san franciscói öböl felé. Az őrhajók gépfegyvergyólyói azonban eltalálták a szökevényeket és mind az öt megsebesült. Az őrhajók mind az öt szökevény: kimentették a tengerből és kórházba szállították őket.

BARKER ÉS BANDAJA

A legsúlyosabban sebesült meg közöttük Arthur Barker, akit az amerikai alvilágban Toubin néven ismernek és aki hosszú időn át rettegett vezére volt

Konstantinovic Karesi

cigány- és jazz-zenekarával bálók, lakodalmok, házimulatságok zeneszolgáltatását vállalja. Vidékre is megy. III. Doja-uca 24. szám.

— A kura abban áll, — mondja — hogy bátran szembe kell szállni minden babonával. Menjünk el minden létra alatt, amelyet utunkban találunk, amikor csak tehetjük, üljünk le tizenharmadiknak az asztalhoz, egyáltalán ne tegyünk különbséget a napok között, csak azokat különböztessük meg a többiől, amelyet az egyház rendelt különös tiszteletre.

az alvilági bandáknak. Arthur Barker egy hírhedt gengszternek, Alvin Karpisnak volt a bűntársa. Alvin Karpis Dillinger előtt Amerika „1. számú közellenésége“ volt és a rendőrökkel vívott csatája során vesztette életét. Halála után Arthur Barker állott helyére és ő let, a veszedelmes banda vezére. Elsősorban bankrablásokkal foglalkozott és Wisconsin, Illinois és Oklahoma államok pénztárait tartotta rettegésben. Több mint ötven nagy bankrabást követett el és sokmillió dollárt harcosolt össze. Megtörténi, hogy fényes nappal egymaga követett el bankrablást. De nemcsak bankrablásokkal, hanem emberrablással is foglalkozott és bűncelekményeinek teljes listáját nem is tudták összeállítani. Számos gyilkosság is terheli lelkiismeretét, a villamosszékét azonban elkerülte, mert a gyilkosságok vádját, nem tudták rábizonyítani.

Legutolsó bűncelekménye egy hírhedt emberrablás volt. Bandájával elrabolta Oklahoma állam egyik leggazdagabb bankárát, Edward B. Bremert, akit kétszáz ezer dollár váltságdíj ellenében engedett szabadon. A hatóságok ekkor nyomára bukkantak és véres harc után elfogták.

Ugyancsak rendőrkézre került négy bűntársa: Dale Staphill, Willy Martin, Rufus McCain és Henry Young, akiket vezérükkel együtt súlyos fegyházbüntetésre ítelt az esküdésék. Barker bandája most megkísérelte a lehetetlent: a szökést az Alcatraz szigetbörtönből. Az öt bandita érintkezésbe lépett egymással, elfűrészelték cellájuk ablakának vasrácsát és ugyanabban az időben, éjszaka, a szédítő magasságból a tengerbe ugrottak. Az őrség ébersége azonban a vakmerő szökési kísérletet megghiúsította.

A fegyházban szigorú vizsgálatot indítottak az öt bandita szökésének ügyében, eddig azonban nem találták meg a szerszámokat, amelyek segítségével a banditák a vastag vasrácsokat átfűrészelték.

Az elévedt szerelmes levél

Irtja: ANDRÉ CHARPENTIER

Bergeonné magából kikelve rontott be ügyvéd-jéhez:

— Válni akarok!

— De asszonyom, legalább üljön le!

— Jó, — lihegte az asszony — de vegye tudomásul, hogy úgy is hiába akar lebeszélni szándékomból. El fogok válni. Férjem gyalázatosan megcsalt! És semmiféle enyhítő körülményt nem látok. Legyen nyugodt, cáfolatlan bizonyíték a kezemben Albert ellen. Önnek nem lesz nehéz dolga. Egy levelet találtam a zsebében. Véletlenül találtam meg. Kimentem az előszobába és férjem felöltőjének zsebéből egy levél sarkát láttam kifériereni. Ösztönös mozdulattal kirántottam. Ime, olvassa el maga is. Mondhatom, épületes írásmű!

Az ügyvéd átvetette a levelet és figyelmesen elolvasta. Kétségtelen, hogy a levélből semmi se hiányzott az „Imádott szívemtől“ az „Örökké tiedig“. Aláírása pedig „Loulou“ volt.

— Nos? — kérdezte az asszony és szép kék szemé megett könnyel.

— Nyilvánvaló — felelt az ügyvéd.

Hálás lennék, ha siettetné a dolgot — mondta az asszony, — szeretnék minél hamarabb szabad lenni.

Az ügyvéd meghajította magát. Szokva volt az ilyen ügyekhez, nem tudott részvétet érezni kliensével.

Mikor Bergeonné hazatért, szobalánya fogadta:

— Oscar Choudon várja a nagyságos asszonyt.

— Choudon? — az asszony felnevetett: férje legjobb barátja. Persze, közvetíteni jött. De nagyon téved, ha azt hiszi...

— Kitalálom látogatásának célját, — mondta a fiatalembernek, aki felállt, mikor belépett — tudom, hogy ön régi barátja férjemenek és most azért jött, hogy közvetítsen. Figyelmeztetem, hogy ez fölösleges és teljesen reménytelen vállalkozás. Nem tud meggyőzni és nem változtatom meg elhatározásomat. Azt hiszem, a legokosabb lesz... — s az ajtóra mutatott.

De Choudon nem engedelmesskedett. Zavartan állt egyik lábáról a másikra.

— Asszonyom, ön téved, — dadogott — higgye el, hogy ön egy kétségbeesett emberrel áll szemben.

— De hát a férjem? — vetette közbe gyanakodva Bergeonné.

— Nem az ön férjéről van szó, hanem rólam. Minden, ami történt, miattam van. Csak én vagyok hibás, töredelmesen bevallom. Mindenképp vegye tudomásul, asszonyom, hogy a Loulou aláírású levél nem az ön férjének, hanem nekem szölt.

— Ezt jól kiesszték — nevetett keserűen Bergeonné — de ne higgye, hogy sikerülni fog becsapnia.

— Kérem, asszonyom, hallgasson meg. A levél az ön tulajdonom és Loulou annak a hölgynek a neve, akit szeretek. Bocssáson meg ezért a vallomásért, de elengedhetetlen. Mint aggléremény, gyanúad kapcsolatban állok egy hölgyvel, akinek neve többé nem fitok ön előtt. Ugyanabban az épületben dolgozik, ahol férje is és én is. Minthogy más a beosztás,

mint a miénk, már hosszabb idő óta úgy levelezünk, hogy Loulou reggelente besurran abba a helyiségbe, amely ruháitól szolgál és zsebében csempész egy levelet mindennapi közlendőivel. Elég különös levléskérésny, mondhatná akárki, de hát ki ne lett volna még szerelmes? Az ember ilyenkor ilyen ostoba és megható kis játékokkal tölti idejét. Nos, Loulou tegnap reggel tévedett és leveletem az ön férjének zsebébe rejtette.

Bergeonné arca lassan felderült:

— A férjemenek már elmondta? — kérdezte.

— Nem, — habozott Choudon — nem volt hozzá bátorságom. Mikor láttam, mennyire szenved, hogy törölgeti a szemét, nem volt hozzá bátorságom. Ugyhogy arra kérem, nagyságos asszonyom, tegye meg helyettem ma este. Istenem, ha tudná milyen boldogtalan!

Bergeonné felsóhajtott. Megígérte, hogy helyrehozza, amit Choudon akaratlanul vétett és magának szemrehányást tett, hogy így elcsúszta a dolgot, Choudon keztesőkölt és visszavonult.

Néhány perc múlva az irodában találkozott Albert Bergeonnéval.

— No, hogy sikerült? — kérdezte Bergeon igazgatótan.

— Tökéletesen — felelt Choudon — most már csak arra kérek, hogy okulj ezen a leckén. Én a helyedben hi maradnék egy ilyen elragadó asszonyhoz, mint a te feleséged. Most pórul járhatál volna.

— Igazad van, vigyázni fogok, — mondta elgondolkodva Bergeon — ezentul mindig kiürítem a zsebémet, mielőtt elmegyek az irodából.

A 64 éves francia szenátus, amely mindig kész a kormánybuktatásra

Egyetlen szenátor döntötte el, hogy Franciaország köztársaság lett — Mit akar Daladier és mit nem akar Lebrun? Ingyen reggeli és egyéb furcsaságok a Palais Luxembourgban

A Szajna baloldalán, az ősrégi kastélyok során van a Palais Luxembourg, amely 1875. óta a francia felsőház otthona. Nyugodt, méltóságos épület a francia szenátus nemcsak külsőleg, hanem belsőleg is. Szavát ritkán hallatja, de döntő az, amit mond. Ellentétben a Chamber-val, itt keveset beszélnek, de annál többet cselekszenek. A szenátustól minden politikus fél, a Chamber-tól kevesen. A parlamenti taktikában jártas kormányfőnök kezességében szelidítheti a kamarát, amely soha nem ismer utolsó szót és mindig kész alkura, kompromisszumra, de a szenátus „nehéz intézmény”, szófülkés és határozott. Bizonyíték erre a legutolsó két esztendő, amikor a szenátus kétszer megbuktatta Leon Blumot, aki olyan többséggel rendel-

Egy szavazaton mulott — a francia császárság

Voltaképpen 1871-ben keletkezett a szenátus, amelynek az volt a feladata, hogy a németekkel békét kössön. Mai formájában most 64 éve, 1875. január 30-án ült össze. Az összeomlás után. Amikor arról kellett dönteni, hogy Franciaország köztársaság legyen-e vagy császárság? Számítás szerint a nemzetgyűlés két-harmad része a császárság mellett volt és csak egyharmada a köztársaság mellett. Ezen a napon mégis eldöntötték, hogy Franciaország köztársaság lett és ez: egyetlen szavazatnak köszönhető. Csupán egy szenátorral több szavazott a köztársaság mellett, a császársággal szemben. És ezzel az egy szavazattal, Franciaország immár 64 éve köztársaság és pedig állandóan megálta azt a próbát, amely az ilyen államforma elé akadályként gördül. Hogyan lehet az, hogy a szenátorok azzal mentek az ülésre, hogy a császárság mellett foglalnak állást és végeredményben a köztársaság mellett szavaztak le? Ennek oka az volt, hogy Henri Vallon szenátor egy történelmi mondattal eldöntötte a vitát. A szenátor szellemeskedését a szenátorok félreértették, amikor Vallon ezt mondotta:

— Azt hiszem, a köztársasági államforma nem alkalmas Franciaországnak. Csak ugy szabadulhatunk meg tőle, ha előbb megteremtjük. Erre olyanok is szavaztak a köztársaság mellett, akik monarchista érzelmeik voltak, abban a hiszemben, hogy Vallon azt akarta mondani, hogy „csak teremtsük meg a köztársaságot, úgy is hamarosan megbukik”. Sokan erre már hatvannégy éve várnak.

Négy évvel később foglalta el a szenátus a Luxembourg palotát. Hárszabályainak kétségen kívül legkellemebb része az, hogy a büffetben minden szenátor ingyen étkezhethet. Ezt a hagyományt máig is fenntartották, de a fukar franciáknak gondjuk volt arra, hogy csak olcsó dolgokat lehet kapni a szenátus büffetjében, így kávé, szendvicset, limonádét. Aki ebédelni akar, az kénytelen a szenátusból elmenni a közeli vendéglő egyikébe. A jóvátételi tárgyalások híres pénzügyminisztere, Chéron most szenátor és mint minden gazdag francia, a végletekig fukar. Mindennap megjelenik a szenátusban — akár van ülés, akár nincsen — és megissza reggeli kávéját. Persze díjmentesen. Azt mondja, hogy a felesége egészségügyi okokból nem ad kávé és ezért kénytelen a szenátusban reggelizni, de a rossz nyelvek szerint boldog, hogy háztartásától a reggeli kávé megtagaríthatja.

MINISZTEREKET KÜLD BORTONBE A SENÁTUS

A szenátus különös funkciója, hogy egyben az ország legfelsőbb bírósága, a Haute Cour, amely a köztársasági elnök és a miniszterek elleni vád tárgyában ítélik. Ezenfelül az államellenes perek egy része, a felségsejtési perek is a szenátus elé tartoznak. Ilyen ügyek tárgyalásánál a szenátus természet törvényességi teremtmény alakítja át és a szenátus elnöke mellett a vöröstaláros koronaigéző foglal helyet. A

kezett a kamarában, amellyel előtte egyetlen miniszterelnök sem dicsekedhetett. Hasztalan vonultatta fel Blum miniszterelnök ékes szólásának minden érvét, mély kulturáját, a szenátusra, amely kivétel nélkül magas intelligenciájú férfiakból áll, mindez nem hatott. Azóta a szenátus haragban van a szocialistákkal. Az utóbbiak meg akarják szüntetni a két kamararendszert, de kizártnak látszik, hogy ezt keresztül vigyék. Az ország, a felsőház megmaradása mellett van és az örök vitákban álló kamarákkal szemben, a kiegyensúlyozó erő, a nyugalom, az előkelő tónust képviseli. Itt még a közbeszólás is ritka dolog és a folyosók vastag szőnyegein is lábujjhegyen járnak.

vád alá helyezett miniszter vizsgálati fogságát csak a szenátus épületében töltheti és a könyvtárhelyiség egyik szobájába helyettesíti a „cellát”. Kevés ilyen pert tárgyalt 64 év alatt a szenátus. Emlékezetes per volt a Malvy elleni per, amelyet azzal fejeztek be, hogy Malvyt öt évre kitiltották Franciaországból. Ellene Clemenceau adott be feljelentést, éppen úgy, mint Joseph Caillaux ellen, aki háboru alatt külön béke tárgyalásokat sürgetett a németekkel. Ezért Caillaux három évi fogságra ítélték. Érdekes, hogy ugy Malvy, mint Caillaux ma a francia közélet kimagasló alakja és tagjai annak a szenátus-

Döntő feladat előtt a Palais Luxembourg

Legérdekesebb és legnépszerűbb tagja a szenátusnak ma is Joseph Caillaux. Ma már hetvenöt éves, de olyan kemény tartása van, mint egy kvietált huszárezredesnek. Sajátságos orrhangján mondja el a nézeteit, amelyet a szenátorok áhitattal hallgatnak. Már a világháboru előtt is a Németországgal való kibékülés rendíthetetlen híve volt. Emiatt a háboru párti lapok szüntelen támadták. Egyik ilyen támadás után felesége, a ma is elegáns Madame Caillaux lelötte Calmetet, a Figaro szerkesztőjét. Caillauxnét egy nappal a háboru kitörése előtt az esküdtszék felmentette. Férje a háboru alatt is folytatta németbarát politikáját, amiért a „tigris” — mint említettük, a szenátussal három évre bezáratta.

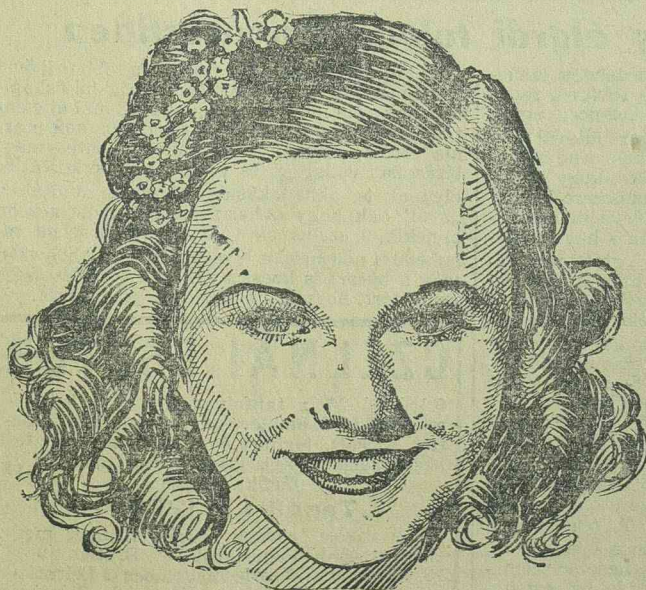
nak, amely őket elítélte. Malvy a pénzügyi bizottság elnöke, Caillaux pedig a szenátus lelke, aki már két ízben megbuktatta Leon Blumot. Sokkal szerencsétlenebb sorsa lett a szenátus másik elítéltjének, Boulanger tábornoknak, akit 1890-ben lelepleztek, hogy összeesküvést szőtt a köztársasági államforma ellen. Életfogytiglani várfogságra ítélte őt a szenátus, de Boulanger a büntetés megkezdése előtt szeretője sirján főbelötte magát. Az utolsó szenátusi per 1931-ben folyt le, Raoul Perret miniszter ellen, aki az Oustric-botrányba keveredett, de felmentették.

ELAGGOTT NAGYSÁGOK ÜDÜLŐHELYE

A francia szenátus a letűnt nagyságok üdülőhelye. Végig kell járni ülések alkalmával a szenátus helyiségeit és megtaláljuk ott azokat a híres államférfiakat, akik néhány évvel ezelőtt még nap-nap után szerepeltek a világsajtóban. Az a nagyon rövidlátó, szinte vak öregur, aki a könyvtárszobában lapoz a könyvekben: Millebrand, a francia köztársaság volt elnöke. Senki sem közeledik feléje, senki nem szólítja meg. Nagyon hall, rosszul lát, rossz az emlékezőtehetsége, senki sem ismer meg, nem is bántja senki. Vagy ki beszél ma Lavalról, a stresemanni idők híres francia vezérével, akinek cigányos képe letűnt a kamara színteréről és aránylag fiatalon került a Palais Luxembourgban levő üdülőtelepre. A volt miniszterelnök egyike a szenátus élénkebb tagjainak és a büffében mindig nagy udvara van. Híveiből és az ellenpártból. Ha ugyan lehet a szenátusban ellenzékéről beszélni akkor, amikor mindössze két kommunista és négy szocialista tagja van. A baloldal a radikálisokból áll, a „gauche democratique”, amely igyekszik kihangsúlyozni, hogy a kamarai radikálisoktól független és valóságos sportot üznek abból, hogy nem mindig táncolnak úgy, ahogy a pártvezetőség fűtyül. Ezért gondoskodott Daladier arról, hogy a pótválasztásokon néhány személyes hívet a szenátusba juttassa, akik a párt hivatalos politikáját ott képviselik.

Lehet, hogy az előző hónapokban a Palais Luxembourgnak döntő szerepe lesz. Daladierrel azt tartják, hogy fel akarja oszlítani a parlamentet, de erre a lépésre Lebrun elnök nem kapható. Az elnöknek csak három hónapja van hátra és akkor új elnök jön. Ennek lesz a feladata, hogy segítséget nyújtson Daladier tervének. Kockázatos dolog, amire eddig egy köztársasági elnök vállalkozott: Mac Mahon tábornok, aki a parlament feloszlításához a szenátus jóváhagyását kérte ki. Ezt 150 szavazattal 130 ellenében meg is kapta, de néhány hónapra a házfeloszlás után távozni kényszerült. Nagy ellenfele volt a tábornoknak a szenátusban: Hugo Victor . . .

A. A.

SCALA

folytatja sláger-filmjeit!

PÉNTEKTŐL kezdődőleg

bemutatja a legjobb, leg-

szencziósabb

Deanna Durbin

filmét:

Szívek csalogánya

mely filmmel minden eddigi

filmjét felülmúlja, partnere:

Herbert Marschal

Ma csütörtökön 3, 5, 7 és

9.30-kor, pénteken délután

csak 3-kor utoljára látható

az OLYMPIADA II.

Az egész ország nagy fénnel ünnepelte meg az egyesülés évfordulóját

Bucurestiből jelentik: Kedden délelőtt 11 órakor Te Deummal ünnepelték meg a patriarchatus székesegyházban az egyesülés történelmi jelentőségű évfordulóját. Az istentiszteleten dr. Miron Cristea patriarcha miniszterelnök vezetésével megjelentek a kormány tagjai, az utolsó képviselőház és a szenátus elnökei, a magas katonai és polgári méltóságok és az udvartartás katonái és polgári tagjai. A miniszterek már új egyenruhájukban vettek részt az ünnepségen. Az istentisztelet befejezése után Ciuperca hadügyminiszter rövid beszédében emlékezett meg a kivonult katonai osztagok előtt január 24-ike nagy fontosságáról, amelyet minden jó román, mint nemzeti ünnepet ünnepel. Beszéde elhangzása után lelkesen éljenzétek Öfelsége, II. Carol királyt.

A királyi palotában a szokásos fénnel ment végbe a Ferdinand rend lovagjainak fogadtatása.

A Straja Tarii főparancsnoksága elrendelte, hogy az egyesülés napját az ország minden részében megünnepeljék. Bucurestiben a Nem-

zeti Színházban programot adtak elő a Straja Tarii leány és fiu tagjai. Az ország minden városában megünnepelték az egyesülés 80-ik évfordulóját.

AZ EGYESÜLÉS ÜNNEPE, TEMESVÁROTT

A január 24-iki nemzeti ünnep alkalmával a lo-bogódiszt öltött város valamennyi felekezetének templomában hálaadó istentiszteletek voltak. A józsef-városi román templomban a Tiucra Patrichie dr. tésperes által tartott istentiszteleten Ciupe Gheorghe dr. királyi helytartósági vezértiltkár, Dragalina Cornei tábornok, Praporgescu Gheorghe ezredes-prefektus és Baran Coriolan dr. főpolgármester vezetésével megjelentek a polgári és katonai hivatalok vezetői. Istentisztelet után a hatóságok vezetői elléptek a zenével kivonult díszszázad előtt. Délután a különböző kulturális szervezetek a Temesvárott vendégszereplő kolozsvári Nemzeti Színház művészeinek és az országörök szervezetének részvételével a városi színházban hazafias ünnepély volt.

Ribbentrop német külügyminiszter megérkezett Varsóba

Varsóból jelentik: Ribbentrop báró német külügyminiszter szerdán reggel kilenc órakor Berlinből elutazott Varsóba, ahová délután öt órakor érkezett meg. Ribbentropot a varsói pályaudvaron Beck lengyel külügyminiszter és felesége, Lipski berlini lengyel nagykövet, a varsói főpolgármester, a külügyminisztérium kabinettfőnöke, a külügyminisztérium protokollfőnöke, a varsói német nagykövet, az olasz nagykövet és Hóry magyar követ fogadta. A német külügyminiszter megérkezése után a La Blank-palotában lévő szállására hajtatott. Csütörtök-

kön Ribbentrop látogatást tesz a lengyel kormány elnökénél, majd Rydz Smigly hadsereg-főparancsnoknál és délbén Moscicky köztársasági elnök fogadja kihallgatáson.

A német lapok nagy cikkekben foglalkoznak Ribbentrop varsói látogatásával. A Berliner Börsenzeitung ezeket írja: Most, hogy Ribbentrop viszonzózza a lengyel külügyminiszter látogatását, alkalom nyílik a két országot érdeklő kérdések megtárgyalására. A kiülföldi lapoknak egy állítólagos egyezmény kötéséről szóló jelentései a papirkosárba valók.

Utolérte a végzet a hitvesgyilkost, mert második felesége őt ölte meg

Az aradmegyei Világos községben és környékén sokan ismerték Grada Gheorghe hetvennyolc éves gazdálkodót, aki húsz esztendő teltétől börtönben. Fiatalabb korában verekedős, kötekedő ember volt, aki még legközelebbi hozzátartozóit sem kimélte, ha megharagudott.

Első feleségét is megölte,

amiért a bíróság tizenöt évi fegyházra ítélte. Amikor kiszabadult a börtönből ismét megnősült, de második feleségével is állandóan veszekedett. Évek előtti haragjában rátámadt az asszonyra és félholtra verte. Ezért megindult ellene az eljárás és emberölés kísérlete miatt öt évi börtönbüntetést kapott. Utána sem javult meg. Felesége végül is megunt a rossz bánásmódot és elhagyta. Grada Gheorghet bántotta, hogy felesége elköltözött tőle és többször is kérte, hogy térjen vissza hozzá. Az asszony hallani sem

akart erről és inkább napszámos munkával kereste meg kenyerét. Az elmúlt évben augusztus 4-én az asszony Ponta Miron gazdálkodó szőlőjében dolgozott, amikor megjelent az idős gazda és újból könyörgött neki, hogy jöjjön haza. A válasz ismét elutasító volt, mire Grada eltávozott, de néhány óra múlva megint csak kiment a szőlőbe. A házastársak között hangos veszekedés támadt és a haragos férfi végül is

Kést rántott és megfenyegette az asszonyt,

aki felémelte a kezében levő kapát és az öreg ember fejére sújtott. Addig verte a kapával, amíg

Grada összeesett és meghalt.

Az asszony férjgyilkosságáért a temesvári büntető tábla elé került, amely az enyhítő körülmények figyelembevételével három évi börtönrre ítélte.

Elfogtak egy álgrófi tolvajt Bucurestiben

Bucurestiből jelentik: Veszedelmes lakásfosztogatót tett ártalmatlanná a fővárosi rendőrség. Az architekt Stefan Burcus-ucca egyik előkelő lakásába beállított egy rendkívül elegánsan öltözött férfi, aki a lakás úrnőjét kereste. Amikor a szobalány közölte, hogy asszonya csak később érkezik haza, az ismeretlen azt mondotta, hogy gróf Jean de Navarinnak hívják és megbeszélte találkozója van a ház úrnőjével. A mit sem sejtő szobalány a „gróf” urat bevezette a szalonba és magára hagyta. Az elegánsan öltözött férfi ezt az egyedüllétet arra használta fel, hogy a szalon értékesebb tárgyait sietve összeszedte, azokat becsomagolta, majd magához véve egy rendkívül értékes női bundát, észrevétlenül el akart távozni. Szerencsétlenségére azonban éppen ekkor érkezett haza a „várt” hölgy, aki a csomagokat vivő és választékosan öltözött férfival az előszobában találkozott össze. Amikor felelősségre vonta, a tolvaj eldobta a csomagokat a bundával együtt és menekülni próbált. Az egyik szolga azonban utólrerte és átadta a legközelebbi rendőrnek. A rendőrségen kiderült, hogy gróf Navarin azonos Frenckel József rovoitmultu egyénnel, aki a hasonló szélhámoság segítségével végrehajtott lakásfosztogatások egész sorát követte el. A jó megjelenésű

férfi tavaly nyáron a tengerparton több úrnővel megismerkedett, grófnak és francia hajóskapitánynak adta ki magát, majd váratlanul kijelentette, hogy egy-két napra a fővárosba kell utaznia. Gazdag nőismerőseitől ekkor különféle megbízásokat vállalt el és többen voltak közöttük olyanok is, akik lakásuk kulcsát is átadták a „gróf”-nak, hogy az hazulról egyet-mást hozzon el nekik. A szélhámos valóban meg is jelent valamennyi nőismerőse lakásán és egyes helyeken még a bűrtort is kocsi rakatta, természetesen nem azért, hogy a tengerpartra szállítsassa.

GZELNAI ESZTER

folyó hó 26-án tanfolyamot nyit a legelső-rendűbb tőrökülönlegességek, valamint imperial, servais, joghurt és a karlsbadi vert-tej készítésének elsajátítására úgy nők, mint férfiak részére.

Tandij Lei 1200.—

Főleg városi lakosok részére biztosít megélhetést. Érdeklődni lehet IV. Bratianu-ucca 13. (Szociális Misszió épületében). Beiratkozás délelőtt 11—1-g és délután 3—5 óráig.

HOTEL RIO

BUDAPESTEN VII., Kürt-ucca 6 sz.

(Pátia-kávéház mögött.)

1938-ban épült!

Hideg-meleg folyóvíz. Ragyogó tisztaság.

Mérsékelt árak!

Jelentős szimbólum

A patriarcha-miniszterelnök elég jelentékeny díjjal kívánja serkenteni a magyar írókat arra, hogy foglalkozzanak a román versírás nagyjával és igyekezzenek azoknak jelesebb alkotásait magyar nyelvre átültetni. Talán rosszul mondjuk, hogy a dik-tűzés serkentés akar lenni, mert azt is mondhatnánk: hogy jutalmazás. Az elmúlt két évtized alatt az erdélyi magyar írók és költők hivatott csoportjának elég tekintélyes része ültette át magyar nyelvre a román költőket. A versfordítások jók, szépek és amennyire a költött nyelvű irodalmat, a verset átültetni lehet, alkalmasok arra, hogy azokon át az olvasó bepillantson a román irodalom kiválóságainak lelki életébe. Hogy a versfordító irodalom nagyobb arányokban nem fejlődött, azt főleg annak lehet betudni, hogy két évtized alatt olyan magyar nemzedék nőtt fel, amely a román nyelv ismeretével eredetiben hozzáférhetett Eminescu, Alexandri, Negruzzi és a többiek költészetéhez.

A felajánlott pályadíjak azonban jelentősége van még akkor is, ha közvetlen nem emeli a magyar nyelvre fordított versek számát. A jelentőség abban áll, hogy nagyon magas helyről kihangsúlyoztatott a szellemi közeledés szükségessége. Tehát az, ami eddig irodalmi körök, vagy egyének magán-akciója volt, az most a legfelsőbb kormányzati helyről kifejezést nyert. És nem hallgathatjuk el, hogy a gesztusban nemcsak a román költészet, hanem a magyar nyelv megbecsülése is belefoglaltatik. Hiszen ha a patriarcha-miniszterelnök nem tartaná fontosnak és értékesnek a magyar nyelvet, nem helyezte súlyt arra, hogy ezen a nyelven a román költők megismertését nyerjenek. Az alap tehát a szellemiség kölcsönös megbecsülése és úgy érezzük, hogy ezen az alapon van mit és lehet építeni. Egy idegen költő megismerése elváratlanul attól, hogy azon keresztül egy nemzet nyilvánul meg. Ez áll nemcsak a nemzeti lírára, hanem minden érzésszerű megnyilvánulásra. A vers, — de legtöbbször a próza is — a népek szellemi felemelkedése, azoknak a megnyilvánulása, akik az illető nép legnemesebb érzései, jellemvonásait testesítették meg. Ha erővel akarunk egy más népre hatni, akkor a katonákat küldjük a nyakukra, de ha a szellem képességein át akarjuk magunkat megismertetni: akkor a költőket kell a vonalba állítani. A szellem maradványosága címen: az elhunyt költők éppen olyan követői a nép szellemi birodalmának, mint az élő poéták. És a patriarcha-miniszterelnök egy szellemi közelítést, ráhatást céloz, amikor a pályadíj pusztá kitalálásával felhívja a figyelmet a román poétákra.

Szükség van-e erre akkor, amikor a magyar ifjúság már az iskolában megismeri a román költészet jeleit? Azt hisszük igen. Szükség van arra, hogy a közelet állandóan a megismerés és a költőkön keresztül való megismerés hatása alatt álljon. Ezáltal nem beszélünk magának a megismerésnek, a szellemi élet kölcsönös feltárásnak a szükségéről, mert az a lefolyt húsz év alatt sokszor hangoztatuk. De különös jelentősége van annak, hogy ma is „a költőkön keresztül való” megismerés szükségéről beszéljünk, mert olyan korban élünk, amely állandóan ki van téve az elbitételek és szenvedélyek befolyásának, a gyűlölködés szellemének és a kor-szellemmel, vagy az elkorcsosodott szellemmel szemben azoknak világító fáklyáknak kell egymást néznie, akik az értelem és a szív nemességén keresztül nyilatkoztak meg és érveket, világszemléletet a költők szellemi megtisztultságának segítségével kell kialakítani. Ha akár fordításban, akár eredetiben eljutunk egymás poétáinak megismeréséhez, akkor azt fogjuk látni, hogy megtanultuk egymásban becsülni azt, ami lelkileg szép és öröké tartón értékes és egymást a mindennapos salaktól tisztultan látjuk, emberi magasságban.

Miron Cristea dr. papi lelke sugallta azt, hogy amikor először találkozott Bánffy Miklós gróffal, az erdélyi magyar irodalom egyik vezéralakjával, feléje nyújtja a magyar íróknak szánt jutalomdíjat. Ki kapja? Mellékérdés. Az erdélyi magyarság kapta és mindannyiunknak át kell érezni, hogy nagy szimbólikus jelentőség húzódik mega gesztus mögött.

És On mit gondol?

Az amerikai sajtóban tíz-tizenöt esztendővel ezelőtt nagyon el volt terjedve az a szokás, hogy az újságíró kiállt egy nagyforgalmu uccsarakra és egymásután öt-hat járókelőnek feladott valamely „közérdekű” kérdést, például ezt: „Helyes-e, hogy a moziban a fiu a leány helyett is fizessen, ha a mozilátogatást a leány indítványozta?” Vagy: „A kenyérkereső aszszonynak legyen-e gyermeke, vagy ne?” A válaszok többnyire még kevésbé voltak érdekesek, mint a kérdések, mert a buta ember rendszerint az okos kérdésre is ostoba feleletet ad. Azonban egy George Gallup nevű tanár elgondolta, hogy ha ugyanezt a kérdést nem öt-hat uccai járókelőhöz, hanem különböző értelmiségű és különböző foglalkozású kétszáz ezer emberhez intézné, akkor a válaszokból meg lehetne ismerni az amerikai gondolkodás keresztmetszetét. Így jött létre 1936-ban az American Institute of Public Opinion, (a Közvélemény Amerikai Intézete) melyet ismertetni szándékozom; de mielőtt ismertetném, csak annyit mondom, hogy az ilyen csodabogár természetesen csak olyan országokban lehetséges, ahol a közönségnek egyáltalán van véleménye.

Az említett intézet 1936 óta több mint ötszáz politikai, kormányzati, szociális és munkügyi kérdésben kérte ki a közönség véleményét és ebből az derült ki, hogy az amerikai nép nemcsak jobban ismerte a valóságos helyzeteket, mint bármelyik politikus, hanem szinte ijesztő határozottsággal látja azt is, hogy mi fog történni? Például az 1936. évi elnökválasztás előtt a „Közvélemény” az volt, hogy Londonnak csak három államban lesz többsége. Így is lett. Arra a kérdésre, hogy Roosevelt hány szavazattöbbséggel győz, a közvélemény előrelátása csak hat százalékkal tért el a bekövetkezett eredménytől. A képviselőválasztás kérdését az intézet próbaképpen száz kerületben vetette fel, s a közvélemény mind a száz kerületben előre megmondta, hogy ki fog győzni. Az 1937. évi polgármester-választás előtt Detroitban megkérdezett az intézet száz ezer embert, hogy az új polgármester hány szavazatot fog kapni, — és a közvélemény mindössze két százalékgig tévedett a számbeli eredményben.

Nem akarom én azt mondani, hogy „Iám, az amerikaiak milyen sok esze van”, sőt nem habozom közölni azt a megfigyelésemet, hogy a mi népünknek általában több esze van, csak nem igen él vele... Az amerikai alkotmány és az amerikai élet kényszeríti az amerikai népet, hogy éber figyelemmel kísérje a közügyeket s a folytonos figyelésből muszáj a népek sokat tanulni. Akik százhatvan évvel ezelőtt megszerkesztették (az indiánoktól tanult politikai elvek alapján) az amerikai alkotmányt, éppen nem tündökölték az önzetlenség erényével; azonban mivel egy rossz királytól akartak szabadulni, új országuk alkotmányának alapelveit nem választhatták más, mint a demokráciát s egy hosszú és véres háború árán az ürügyből jogaimet csináltak. Minden történelem csupa kozmetika, mert enélkül nem tudná magát megkedvelteni s nem lenne összeegyeztethető azokkal a változandó politikai célokkal, melyeknek szolgálatát tőle mindig megkövetelik. A lényeg az amerikai szabadságharcban az volt, hogy az angol alkotmány helyett az amerikai „népakarat” alapították az új országban az uralmát és nehogy tévedjen a nép akaratának kinyilvánításában, — minden fontos kérdésben megmagyarázták a népek, hogy ő, a nép, most mit gondol és mit akar? Természetes, hogy a sok oktatás, melyben az egymással szemben álló pártok néha nemes, néha nemtelen versenyt folytattak, az idők multával fogott is a népen.

Mikor az amerikai Közvélemény Intézete felad valamely kérdést egymillió embernek, természetesen igen sok ostoba feleletet is kap; azonban száz ember közül nyolcvan-kilencven „fején találja a szegét”. Az amerikaiak azt, hogy „egészséges józan ész”, így fejezik ki: „közönséges ló-ész”. Nyilvánvaló, hogy a ló természetes esztét (vagy, ha tetszik, mondjuk úgy, hogy ösztönét) nagyon sokra becsülik, ha az egészséges, józan emberi eszt hozzá hasonlítják... (De bizony már én is sok emberről gondoltam: „Bár volna annyi esze, mint egy lónak!”) Ahol az egész élet arra neveli az embert, hogy tudja megkülönböztetni a reális dolgot a frázistól, másként működik az ember esze, mint ahol a politikának a szónoklat a lényege. Roosevelt elnök, (nem a mostani, hanem a néhai) azt szokta mondani, hogy közérdekű ügyekben nincsen olyan tudós, vagy olyan politikai testület, mely olyan hamar és olyan biztosan fel tudná ismerni az igazságot, mint az egyszerű emberek nagy többsége.

Bethlen István módosításokat ajánlott a magyar zsidótörvényen

Rassay Károly és Jaross Andor érdekes vitája a felvidéki magyarokról

Budapestről jelentik: A képviselőház egyesített bizottsága kedden este folytatta a zsidójavaslat vitáját. A vita során elsőnek Rassay Károly szólalt fel és többek között a következőket mondotta:

— A javaslat minden szakasza nagy elvi jelentőségű. Gazdasági és külpolitikai szempontból is rendkívül hatású és annak benyújtásával a kormány az alkotmány értelmében nagy politikai és erkölcsi felelősséget vállal. A javaslat: nem gazdasági vonatkozású, hanem politikai jellegű és

600 ezer állampolgár kikeresztését jelenti nyíltan a magyar nemzeti közösségből.

Halálra ítélt százezreket és a vér mithoszának törvénybe iktatásával szembe száll a kereszténység alapgondolataival. A vérbeli, a félvérű és negyedvérű zsidóság törvénybeiktatásával családi tragédiákat idéz fel, gyermekeket állít szembe szülőkkel. Jaross miniszter egyik legutóbbi beszédében azt hangoztatta, hogy kezén meg tudná számolni azokat a zsidókat, akik a felvidéken hűek maradtak magyarságukhoz. Az elszakítás 20 esztendeje alatt az egyéni sorsok annyira megváltoztak, hogy hiába volna a zsidóság terhét irni ezt a körülményt. Nem fogadom el ezt a javaslatot azért sem, mert emberlét és halálra ítélt nagy rétegeket, hanem azért sem, mert súlyos veszélyt jelent a magyar nemzet szempontjából is.

A felszólásra Jaross Andor miniszter válaszolt, aki kiemelte, hogy Rassay olyan vágányon kísérelte meg a zsidóság megvédését, amely holtvágány a felvidékiekkel szemben.

Nem vagyok és nem leszek antiszemita,

mert semmiféle érzést sem itélek meg érzelmi alapokon, hanem csakis a tárgyilagosság alapján. A felvidéki magyarság igyekezett a zsidóságot is a magyar nemzeti közösség keretében tartani, a zsidóság azonban nem mutatott megértést. Az évtizedenkint tartott népszámlálás grafikonjai tökéletesen kimutatják, hogy egyre fogyott azoknak a zsidóknak a száma, akik a magyar nemzeti közösséggel azonoságot mertek vállalni. A zsidóság fokozatosan elfordult a magyarságtól.

Az ülésen gróf Bethlen István is nagyobb beszédet mondott, amelyben gazdasági és külpolitikai szempontból bírálta a javaslatot. Bethlen főként avval érvelt, hogy gazdasági szempontból káros és megrázkódtatással jár a törvény alkalmazása, amely sérti az alkotmányt is. Helyesli, hogy a kereszténységnek kell dominálnia minden téren, de a mód, ahogyan ezt végrehajtják, célszerűtlen.

Lehetetlen hatszáz ezer zsidót, a felvidékiekkel együtt egymilliót, kivándoroltatni.

Persze, mint minden, ami él, a közvélemény is változik, még pedig kétféleképpen: 1. lassan, alig észrevehetően, 2. oly gyorsan, mint ahogy a pánik keletkezik a tőzsdén.

A Közvélemény Intézetének kérdésére az amerikai nép háromnegyedrészre 1937. májusban a leszerelés mellett nyilatkozott; de azután,

NYAKFÁJDALMAK

Nyakfájdalmait hűlés idézte elő.

Semmi sem szünteti meg gyorsabban ezt a bajt, mint egy energikus CARMOL -os bedörzsölés.*

***) Carmol a legjobb bedörzsölőszer meghűlés, gripa, reumatikus fájdalmak és láz ellen.**

A zsidókérdés okos megoldása abból áll, hogy a beolvadási folyamatot elősegítsék és erősítsék. A következő szempontok figyelembevételét ajánlotta a magyar kormány: mondja ki, hogy teljesen egyenjogú az a zsidó, akinek családja 1848. előtt itt volt, vagy 1868. óta itt van és bármilyen időpontban kikeresztelkedett. Egyenjogú legyen az is, aki 1914. előtt keresztelkedett ki, azok pedig, akik nem keresztelkedtek ki, de régebbi idő óta, mondjuk második generációjában élnek itt, bizonyos előnyben részesüljenek gazdasági téren azzal a százalékos aránnyal szemben, amelyet a javaslat nagyon szűken szab meg.

Egyenjogusítani kell azokat is, akik vegyes házasságból származnak

s akik akár a kormánytól, akár a kormányzótól kitüntetésben részesültek, aki a Tudományos Akadémiának, a Petőfi Társaságnak, vagy más irodalmi társaságnak a tagja, aki egyetemi tanár, vagy az egyetem díszdoktora, aki külföldön magas kitüntést kapott Magyarországon kifejtett működéséért, vagy, akit a Tudományos Akadémia, vagy valamely művészi akadémia, a Petőfi Társaság, vagy a Műegyetem tanári kara arra érdemesnek ítél.

Ha a javaslatot simábban akarják keresztülvinni az életben, akkor a gazdasági téren meg kell maradni a 20 százaléknál, ebből 15 százalékot kell adni azoknak, akik legalább 1868 óta itt vannak, 3 százalékot a katonai kitüntetetteknek és 2 százalékot a többieknek.

Kérte a kormányt, hogy mérlegelje és honorálja az általa felvetett szempontokat.

A zsidótörvényről érdekes cikket írt Glattfelder Gyula csanádi megyéspüspök a budapesti Nemzeti Újságban, amely a keresztény magyar irányzat lapja. A püspök azt fejtegette, hogy aki megkeresztelkedett, azt kereszténynek kell venni, tekintet nélkül arra, hogy a keresztelés mikor történt és szülei milyen valláshoz, vagy fajhoz tartoztak.

— Amikor komolyan tárgyalnak félvérzsidókról és negyedesekről, harmados és kétharmados keresztény vérről, — írja a püspök — az ember azt hiszi, hogy Mezőhegyesen vagy Bábólnán jár s csak akkor esik igazán gondolkodóba, amikor a horogkereszttel telítüzdelt tudást a dolog iránt megkérdézi s az zavartan csak arra tud hivatkozni, hogy „das ist Politik”, vagy legjobban esetben gorombasággal bizonyít. De

nálunk csak nem lesz egy vérkeveredést igazoló pedigérenél több bizonyító ereje, mint a keresztlevélnek?

hogy Japán betört Kinába és Roosevelt a flotta-fejlesztést bejelentette, 1938. februárban a többség már pártolta a fegyverkezést.

Az amerikai kormány és a törvényhozás már nagyon is figyel a Közvélemény Intézetének megállapításaira. Ezért bizonyos, hogy a közvélemény a munkanélküliség segélyezését nem engedi abbahagyni, — de a közvélemény azt is követeli, hogy aki csak bir, dolgozzék is a segélyért. Abban, hogy legyen-e aggköri segély vagy ne, nem a politikusok döntenek, hanem a közvélemény, mely kinyilatkoztatta, hogy hajlandó viselni ennek a költségeit.

A farmerek és munkások szervezkedését helyesli az amerikai közvélemény; de ha a köztisztviselők szervezkednének, fellázadna ellenük a nép, mely a hivatalnokok uralmát éppen úgy nem tűrné, mint egy diktátornak a zsarnokságát.

Amerikai semlegességének kérdésében a közvélemény nagy többsége szintén megnyilatkozott és az alkotmány módosítását kívánja; a hadüzenetet nem az elnöktől és nem a kongresszustól, hanem népszavazástól ténne függővé. Miután azonban a közvélemény változandó, nem lehet tudni, hogy előre nem látható események nem fogják-e lényegesen módosítani a közvéleményt a háború kérdésében? Az azonban több, mint bizonyos, hogy az általános közvélemény hatása alatt a jövő nagy háborújában Amerika a demokráciák mellé fog állni. Nem jobb-e, hogy nekünk nem kell az agyunkat ilyen kérdésekkel fárasztani? Ha valaki valami vétséget, vagy mulasztást követ el, azért esetleg kérdőre vonják; de azért, hogy nincs véleményünk és nincs gondolatunk, — hála Istennek, még senkinek a hajaszála sem görbült meg.

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjásoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KULFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

22-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Farsangi naptár

Január 28. Az Iparösszhang Dalárda álarcosbálja a sörgyár helyiségeiben.

Január 29. Táncoz teadélután a Gyárvárosi Női Misszió rendezésében az Ifjúsági Egylet Tigrului uca 7 szám alatti helyiségeiben.

Február 1. A bírósági tisztviselők táncestélye a Tiszti Kaszinóban.

Február 2. A temesvári Magyar Nőegylet bálja a volt Ferdinand szálló emeleti helyiségeiben.

Február 4. A temesvári Román Nőegylet bálja a Tiszti Kaszinó termeiben.

Február 4. A CAMT táncestélye a sörgyár nagytermében.

Február 4. A Gyárvárosi Zene és Dalegyet farsangi táncestélye a római katolikus ifjúsági egyesület helyiségeiben.

Február 11. A Gyárvárosi Katolikus Ifjúsági Egyesület jelmezes álarcos bálja Bontila uca 7 szám alatt.

Február 12. Az élelmezési iparosok céhének farsangi mulatsága a volt Ferdinand szálló emeleti helyiségeiben.

Február 19. A fodrászok és borbélyok bálja a volt Ferdinand szállóban.

Február 23. Műgyetemi hallgatók bálja a Tiszti Kaszinóban.

A temesvári patkányper

Temesvár városa évek előtt elhatározta a város területén ijesztő módon elszaporodott patkányok kiirtását és ezzel a Gea-Krayer gyógyszerár részvénytársaságot és a vele társult többi céget bízta meg. A patkányirtás első részét elvégezték, mielőtt azonban a második rész megkezdődött volna, a belügyminiszter a további patkányirtást beszüntette. Az érdekeltek erre 4.700.000 lei erejéig kártérítési pert indítottak a város ellen. A törvényszék a keresetet elutasította és a felperes cégeket 110.000 lei perkoltségben is elmarasztalta. A perrel, fellebbezés folytán, most foglalkozott az ítélőtábla Ianculescu-Ramonteanu-Popescu tanácsa, amely előtt a felperesek Crismariu Octavian dr. ügyvéd, a várost Cimponeriu Virgil dr. főügyész képviselte. Az ítélőtábla helybenhagyta a törvényszék elutasító ítéletét, s ezenkívül még további 24.000 lei perkoltség fizetésére marasztalta a perló cégeket.

— **IDŐJÁRÁS:** Lényeges változás nem várható, a hőmérséklet némileg csökken.

— **Cáfolták Faruk király kalifává történt kikiáltását.** Londonból jelentik: A Times leközlíti Egyiptom londoni követtségének nyilatkozatát, amely szerint tévesen értelmezték a múlt héten Faruk király kalifává történt kikiáltását. Szó sem volt arról, amit bizonyos angol lapok erre vonatkozólag írtak.

(—) **Pacha Agoston megvásárolta a fővárosban.** Pacha Agoston megvásárolta a fővárosban, ahol püspöki konferencián vesz részt. A püspököt a fővárosba elkísérte Waltner József dr. kanonok, püspöki irodavezető is. Az egyházról a hét végén tér vissza Temesvárra.

— **CSÜTÖRTÖKÖN KÉRDŐLEVELEK A BÍRÓSÁG ELÉ STEFANESCU GOANGA MERÉNYIŐI Közlönyéről jelentik:** Stefanescu Goanga egyetemi rektor merénylőinek: Atofanei Gheorche, Dumitrescu Gheorche és Uta Dimitrie diákoknak bűnügyét a hadbírósg csütörtökön kezdi tárgyalni.

1868. január 26-án halt meg Vas Gereben — családi nevén Radankovics József — regényíró. Ügyvédi oklevelet szerzett, de valójában az irodalomból élt. Nagyszerűen ismerte a nép életét és a'akályokat, regényeiben megrajzolt, husból és a'akályból voltak. Legismertebb regényei: A nemzet napszámái, Régi jó idők, Egy alispán, A pörös atyafiak, Garasos arisztokrácia.

1826. január 26-án született Szaltikov Jevgrafovics Mihail orosz satirikus író. Kigynyolva az orosz cári közigazgatást, amiért egy ízben internáltak, de aztán kegyelmet kaptak. Írásai nagy hatással voltak az orosz közállapot javulására. Tollát lángoló hazafias érzése vezette.

1897. január 26-án született Németh Gellért ferencdi szerzetes, író és szerkesztő. Szerkesztte a nagy példányszámban megjelenő Katolikus Világ című illusztrált népszerű folyóiratot, ezenkívül társ. szerkesztője a Hírnök és a Kereszt című lapoknak is.

(—) **A FŐPOLGÁRMESTER BUCURESTI-BEN.** Baran Coriolan dr. főpolgármester szerdán délben a fővárosba utazott, ahol résztvesz a Nemzeti Ujjászűlés Frontja legfelső vezetőségének a'akuló ülésén.

— **Új híd épül Románia és Bulgária között.** Bucurestiből jelentik: A bolgár lapok azt a hírt közölték, hogy Corabia és Svisztov között hidat építenek a Dunán, a forgalom lebonyolításának megkönnyítésére. A híd építési költségei két és félmilliárd leit tesznek ki.

— **Utascsempészésért letartóztatott román tengerészek.** Constantából jelentik: A Transilvania nevű gőzös, amely rendszeresen közlekedik Kelet felé, tegnap érkezett a constantai kikötőbe, ahol a kapitány előterjesztése letartóztatták Munteanu hajószakácsot és egy Hermann Rudolf nevű biharmegyei lakost. Munteanu utasokat csempészett be Palesztinába jelentős összeg ellenében.

— **Új egyenruhát kap a fővárosi rendőrség.** Bucurestiből jelentik: A rendőrségi személyzet március elsejéig új egyenruhát kap. Az egyenruhák hasonlóak lesznek a repülő uniformisához.

— **AZ EPEKÖVEK, az idősült epehólyaggyulladás és a hurutos sárgaság kezelésében** reggelenként éhgyomorral egy-egy pohár természetes „FERENC JÓZSEF” keserűviz, kevés forróvízzel keverve és kortyonként bevéve, gyakran rendkívül hatásos. Kérdezze meg orvosát.

— **Amerika nem fogadja el a németek ajánlatát az osztrák adósságok fizetésére.** Washingtonból jelentik: A miniszterelnökség visszautasította a német kormánynek január 3-án kelt azon kérelmét, hogy az osztrák adósságok fizetésének rendezését tegyék attól függővé, hogy milyen a német-amerikai kereskedelmi forgalom mértéke. Ezek az adósságok nemcsak az állammal, hanem a magánosokkal szemben is ilyen elbírálás alá esnének. A Reuter-iroda hozzátéveszi, hogy ebben a válaszban kifejezésre jutott az amerikai kormánynek az az elutasító magatartása is, amelyet a német export növelésével szemben tanúsít.

— **ÖSSZEÜL A LEGFELSŐBB NEMZETI TANÁCS.** Bucurestiből jelentik: A miniszterelnökség közli: Összehívta, Miron Cristea dr., Románia pátriárkája, miniszterelnök, a Nemzeti Ujjászűlés Arevonalának megszervezéséről szóló törvény szövegének 13-ik szakasza alapján 1939. január 26-án, délután 4 órára összehívta a Nemzeti Ujjászűlés Arevonalának legfelsőbb Nemzeti Tanácsát. A Nemzeti Tanács a szenátus patortóláarak nagytermében ülészik és azon a tanács tagjain kívül résztvesznek a királyi tanácsosok, valamint a Nemzeti Ujjászűlés Arevonalának alapító tagjai is.

(—) **TÉVEDESZBŐL KÖSZÖDÖT IVOTT.** Dumitrescu Mihai hét éves, a Ranetti utcában lakó fiú vizet akart inni, de tévedésből azt az edényt kapta fel, amelyben köszödaoldat volt. A fiú ivott a maró folyadékából. A mentők a gyermekórházba szállították.

(—) **MEGALAKULT A BŐRIPARI CÉH.** A bőr- és lábbeli ipar munkaadói megalakították céhüket a temesvári munkakamara helyiségeiben. Pavel Stan lugosi cipészmeister üdvözlő szavai után kimondották a céh megalakulását. Ennek tagjai a következők: Dragan Stefan (Lugos), Stumper Ferenc, Julitan Romulus, Ilica György (Arad), Damsa Romulus (Lugos), Wuchner János, Hantila Simeon (Karánsebes), Hord Vasile, Scortean Pavel, Feneşiu Vicor (Făcet), Pascu Ion, Popa Gheorche, Oprea Vasile, Filipovici Lazar és Popovici Teodor.

Védett terület lett az aranyásók kihaló közlársasága

Kaliforniában, az arany földjén, Sacramento közelében van egy majdnem százéves város (Amerikában ez nagy mu (tat jelent), elhagyottan, homokkal telefuott zezugos uccákkal, omladozó kezdetleges házakkal. Ez az egykori aranyásók városa, amelynek különös neve volt: Rough and Ready, vagyis Durva és Kész. Már évtizedek óta nincs lakója nyomoruságos kunyhóinak, egy lélek nem jár az uccáin, még az állatok is kerülik a romokat, mert sivatag van körülötte, ahol sem forrást, sem kutat nem találni. Másut; is vannak Észak-Amerikában, főként Kaliforniában, ilyen kihalt városok, Rough and Readynek azonban egész különös története van, amely megkülönbözteti a többi szellemvárostól. 1849-ben alapították, amikor egész Amerikát hatalmába kerítette az aranyláz, amikor a kincskeresők és szerencsevadászok ezrével tödültek az „arany Nyugat” felé szárazföldön, vagy pedig esetlen hajókkal körülvitorlázza a Horn-fokot. Akik Rough and Ready környékére vetődtek, jól jártak, mert bőven volt ott arany. De a jómód, a szerencse, a kápsziság elkapta őket. Napirenden voltak a súlyos bűncselekmények, hallani sem akartak a rendről. Amikor a hatóságok erőles beavatkozásra szánták el magukat, a város annak rendje és módja szerint elszakadt az Egyesült Államoktól és kikiáltotta a független Rough and Ready Nagy Közlársaságot. A központi kormány erre békén hagyta a rakoncátlanokot, de nemskára beavatkozott — a sivatag. A források elapadtak, az arany pedig elfogyott. Ma már semmi sem mutatja, hogy milyen elevenég uralkodott itt valaha. És mert ez a hely rendkívül jellegzetes az amerikai történelem szempontjából, most Kalifornia kormányzója védett területnek nyilvánította.

(—) **A temesvári autótáxi szindikátusi szakcsoportja.** — mint jelentettük — most tartotta meg évi közgyűlést, amely alkalommal megválasztották az új vezetőséget. A szakcsoport díszelnöke Bărglazeanu Aurél mérnök lett.

(—) **Új bányamérnök.** Lerner Gusztáv, Lerner Alfréd nyugalmazott alezredes fia a temesvári műgyetemen jeles eredménnyel megszerezte a bányamérnöki oklevelet.

(—) **Biztosítótintézetű céggyűző halála.** Halmos János, az Agrícola Fonciera Országos Biztosító Intézet nyugalmazott központi cégvezetője hatvankilenc éves korában Temesvárott meghalt. Halálát felesége, született Recktenwald Gizella, Magyarországon és Jugoszláviában férjjezett leányai, Halmos A. Tibor, a Procháska-malom tisztviselője, valamint Budapestén és Zombolyán kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése tegnap délután ment végbe az erzsébetvárosi temető halottas kápolnájából, nagy részvétel mellett.

Rosszullét ellen Diana sóborszesz bedörzsölés.

— **EGY MILLIÓT NYERT EGY ERDÉLYI SZÍNÉSZNŐ.** Nagyváradról jelentik: Egy fiatal színésznő az osz'álorsorsjáték legutóbbi húzásán egy milliót nyert. A színésznő nevét az első napokban titokban tartották, de most kiderült, hogy Berecz Manciról, az arad-temesvári színtársulat volt tagjáról van szó, aki jelenleg Szatmáron Mihályi Károly színtársulatánál játszik, míg édesanyja Váradon lakik. Berecz Manei Szatmárról Nagyváradra utazott és beszolgáltatta a 9024 számú sorsjegyet, aminek ellenében kifizették neki az egy milliót.

(—) **Téliárúk és maradekok az előrehaladott idény miatt mélyen leszállított áron eladottnak Klein és Frank-cégnél, Temesvár, Belváros.**

(—) **Kulturdelután Rónácon.** A Katolikus Népszövetség rónáci tagozata igen sikerült kulturdelután rendezett. Az ünnepség első része vallásos jellegű volt, második része pedig vidámabb műsorszámokból állott. Bojhos Mihály józsefvárosi káplán értékes előadást tartott a keresztény megújulásról, amely munkába a Katolikus Népszövetség is élénken bekapcsolódik. Szép hatást ért el a szavalókórus, Gounod Ave Mária-jának élőképesszerű előadása, egy rövid egyfelvonásos szindarab és a székely dalok csengő éneke. Kopasz Antal, a Katolikus Népszövetség rónáci választmányi tagja nagy sikerrel buzzgólkodott a kulturdelután megrendezése érdekében. A központ részéről Berényi Gizella nővér volt jelen. A rónáci tagozat ifjúsága az utóbbi időben komoly belső nevelő munkát kezdett és havonta kulturdelután rendezésével kívánja kifelé is szolgálni a katolikus megújulás gondolatát.

Elfogad-e magánmeghívást az angol kiralyi pár?

Az előkelő amerikai társaságokat most az érdeklő legjobban, hogy VI. György király és Erzsébet királyné amerikai látogatása során, ki látja vendégül a királyi párt? Az előzetes beszélések szerint a legtöbb esélye Mrs. Cornelius Vanderbiltnek és Mrs. Ogden Reid-nek vannak. Valószínűnek tartják, hogy végül is Mrs. Vanderbilt lesz a győztes a versenyben. A milliomos asszony különben jelenleg is vendégül látja A. C. E. Malcolmot, az angol követség harmadik titkárát.

Az angol konzulátus szerint az ilyen magánmeghívások szokatlanok, a királyi pár általában csak hivatalos fogadásokon szokott résztvenni, de azért semmi elvi akadályja nincs annak, hogy egy magánmeghívást is elfogadjanak.

Mrs. Vanderbilt különben már régebből ismeri az angol királyi családot. Grace nevű leánya az egyetlen amerikai állampolgár volt, aki a koronázási ünnepségeket a királyi páholyból nézhette végig.

De igen előkelő angol összeköttetései vannak Mrs. Reid-nek is. Néhai apósa, Whitelaw Reid egyidőben londoni követ volt, unokanővére, Beatrice Nils, jelenleg Granard gróf felesége, az előkelő konzervatív londoni társaság tagja.

Mint Ottawából jelentik, Mackenzie King kanadai miniszterelnök kijelentette, hogy az angol királyi pár kanadai tartózkodása idején semmiféle magánmeghívást nem fogad el. Kérdés, hogy az Egyesült Államokban más lesz-e az álláspontjuk?

— **Boris bolgár király és Mussolini tanácskozás.** Rómából jelentik: Boris bolgár király, aki jelenleg Rómában tartózkodik, szerdán délelőtt meglátogatta Mussolini miniszterelnököt és két óra megbeszélést folytatott vele.

— **Farkascorda támadta meg a lelkeszt.** Bucurestiből jelentik: Veszedelemes farkaskalandba keveredett Marvarie, Trestioara (Buzăumege) községbeli lelkeszt és Petcu Nicolae templomi énekes. A lelkeszt és társa a szomszédos községbe igyekezett és útközben nagyobb farkascordával találkozott. A fenevadak elől még idejében sikerült egy magas fára felmenniük. Szorongatott helyzetükből csak reggel szabadulhattak ki, amikor az arra járók felfedezték a már félig megfagyott lelkeszt és templomi énekest. Mindkettőjüket kórházba szállították.

— **Chamberlain a járulék a Nobel-békedíjra.** Stockholmból jelentik: A svéd országgyűlési képviselők egy része azt indítványozza, hogy a Nobel-békedíjjal Chamberlain angol miniszterelnököt tüntessék ki.

— **Rott Nándor veszprémi püspök nyugalmába vonul.** Budapestről jelentik: Rott Nándor dr. veszprémi püspök most bocsátotta ki az új esztendőben első pásztorlevelét, amelyben közli, hogy huszonegy éves főpásztori működés után átadja helyét dr. Tóth Tihamér koadjutor-püspöknek.

(=) **AZ EXPORTKÉRVÉNYEK BENYUJTÁSÁNAK MEGHOSSZABBÍTÁSÁT KÉRIK.** Az exportörök szervezetéről szóló törvény előírja, hogy január 24-ig az összes exportörök kérjék a lajstromba való felvételüket, mert ellenkező esetben elvesznek az exportkereskedelem lehetőségeitől. Az erre vonatkozó kérvényminták és kérdőívek a minisztérium részéről csak január 13-án kerültek szétküldésre, ezért a kereskedelmi és iparkamarák országos szövetsége közbenjárta a nemzetgazdasági miniszri érumben, hogy a kérvények benyújtásának határidejét további tizenöt nappal hosszabbítsa meg. Amint a döntés ismeretes lesz, azt nyomban közöljük.

(—) **A Déli Hírlap szegényalapjára K. M. olvasónk 50 leit adományozott.**

(—) **SZÜLETÉSEK.** Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Besinger Diemar Eckert, Bogdan Eugenia Dorina, Ausguztin Ágnes, Scholtenka Pál, Braia Ioan Pavel, Milos Livia, Indig Salamon, Dinulescu Doina, Ursu Timotei, Poszter Katalin, Baruch Adalbert.

(—) **HALÁLOZÁSOK.** Franzen István, a városi mérnökség negyvenkét esztendő műszaki tisztviselője a hétfőről virradó éjszaka agyvérzés következtében hirtelen elhunyt. Franzen István, aki a városi mérnökség egyik képzett mérnöke és tisztviselője volt, igen rokonszenves egyéniség volt, akinek váratlan elmulása általános részvételt keltett. Halálát gyászolja özvegye, született Schilzong Gizella, Erzsébet, Margit, gyermeke és nagy rokonság. Temetése nagy részvét mellett tegnap délután ment végbe. — Meghaltak ezenkívül: Tanka József ötvenhét éves, Gion Béla ötvenegy éves nyomdász, Kaity György negyvenöt éves munkás, Stanciuov Eutime huszonhét éves zenész, Armann József huszonhárom éves munkás, Knopf Jakob negyvenhét éves műszerész, Mayer Antal hetvenkilenc éves nyugdíjas, Halmos János hatvannyolc éves, Jäger Péter huszonöt éves mázoló, Boldurean Sofia harminchét éves, Stoiov Antal hatvanöt éves kőműves.

(—) **NEM AKART ANYA LENNI.** Vasici Nevrincea huszonhét éves rudnai asszony tiltott műtét következtében meghalt. A vizsátat ada'ei szerint a műtétet saját maga hajlotta végre.

(—) **BIROSÁGI IRATOK KÉZBESITÉSE A POSTA UTJÁN.** A postaigazgatóság közli, hogy a postavezérség igazgatóság rendelkezése alapján az összes postahivatalkó átvesznek kézbesítés céljából polári és kereskedelmi ügyekben kiadott bírósági iratokat. Az ilyen bírósági iratok kézbesítése az ország bármelyik helyére történhet.

(—) **EGYHÁZKÖZSÉGI GYÜLÉSEKHEZ NEM KELL ENGEDÉLY.** Pacha Áronon megyés püspök ebben az évben második körreléltézi az összes postahivatalkó átvesznek kézbesítés céljából polári és kereskedelmi ügyekben kiadott bírósági iratokat. Az ilyen bírósági iratok kézbesítése az ország bármelyik helyére történhet.

(—) **SZERB HANGVÉRSÉNY.** A temesvári szerb delegáltak január 27-én. Szent Száva ünnepén, este nyolc óra körül a Gyárudvar-vendéglőben együttes nagy hangversenyt rendeznek. A hangverseny műsora elsőrendű és már előre nagy érdeklődést vált ki.

(—) **A HADIROKANTAK, HADIÖZVEGYEK ÉS HADIÁRVÁK NYUGDJÁ KESETT.** A temesvári hármas számú adóhivatal tegnap délután akarta megkezdeni a hadirokantak, hadiözvegyek és hadiárvák nyugdíjának kifizetését. A kiutalás megjött a pénzügyigazgatósárhoz, de a január-március negyedik esedékes nyugdíjak kifizetéséhez szükséges összeg nem érkezett még meg a Nemzeti Bank temesvári fiókiájához és így a kifizetés helyett csak a számfelírt eszközölheték. Tegnap délután a hármas számú adóhivatal az A—H betűs, ma, csütörtökön délelőtt pedig az I—Z betűs nyugdíjasok könyvecskéit számfelírta. Az első számú adóhivatal ma kezdi meg a számfelírt és — ha a pénz megjött, — a kifizetést is, a következő sorrendben: ma, csütörtökön délelőtt az A—M, holnap, pénteken délelőtt pedig N—Z betűs hadirokantak, hadiözvegyek és hadiárvák kerülnek sorra. A második számú adóhivatal csak a kifizetéshez szükséges pénz megérkezése után határozza meg a IOV nyugdíjak kifizetésének sorrendjét.

— **TRAGÉDIA A ROBOGÓ VONATON.** Frankfurt am Mainból jelentik: Borzalmas szerencsétlenség és gyilkosság történt szerdán a Bad Neuheim és Butzbach között közlekedő vonaton. Az egyik fuikében egy férfi ült öt éves kislával, amidőn egy utas szállt fel, aki hatalmas bördődjét a fuiké poggyászhálójába tette. Alig indult meg a vonat, a súlyos bördődjel lezuhant és a kislát halálra zúzta. A gyermeke halála folytán esztét vesztett apa rárohant a vágányra utasra és kisével megölte, majd a következő állomáson jelentkezett az állomási rendőrségen.

(—) **Nagyarányú közepi kezés Resicán.** Resica város vezetősége most állítja össze az 1939—1940. évi költségvetést. A költségvetés keretében nagyarányú közmunkák végzését tervezik és ezekre a következő összegeket irányozták elő: hozzájárulás az ortodox templom építéséhez 750.000, az új vágóhid berendezésének kiegészítésére 200.000, védgát építésére a Berzava partján 600.000, utak aszfaltozására 800.000, utaknak gránitkockával való kikövezésére 800.000, utaknak közönséges kövel való burkolására 350 ezer, a járásbíróház épületének javítására 200 ezer, egy átjáró-híd építésére 350.000, a városi épületek karbantartására 300.000 lei.

(—) **Temesvári újságíró a bucarestii újságírók szindikátusában.** A bucarestii újságírók szindikátusa most tartott közgyűlésén Ivanov Gheorghe temesvári újságíró, a Románia és Flacare fővárosi lapok tudósítóját az ellenőrző bizottság tagjává választotta.

(—) **Vonatkisiklás az animai vonalon.** Az Anináról Oravica felé haladó személyvonat Majdán állomás közelében kisklott. A mozdony és az utána következő szolgálati kocsi a vasúti pályán maradt, ellenben két személy- és három teherkocsi kisklott. Emberéletben szerencsére nem esett kár.

(—) **Házulajdonosok a házfelkelőkkel való úzerkedés ellen.** A háztulajdonosok egyesülete a városos átíratot intézett, amelyben rámutat arra, hogy olyanok, akik annak idején a városból mint igénygöcsöltek házhelyeket kaptak, azokkal úzerkednek és az árakat fölverik. Helyévalónak találma az egyesület, ha a város telkeket parcellázna és azokat nyilvános árlejtésen eladná. Ilyen módon mérsékelni lehetne a telkek túlmagasságát.

(—) **Csempészek vámbírsága.** A zombolyai vámbírságok Stern Hermann bucarestii kereskedőt 60.000, Behrmann David bucarestii kereskedőt 50.000 és az ugyancsak bucarestii Löbl-házaspárt 20.000 lei vámbírsággal sújtották, mert Jusozslaviából elvámolatlanul szörméket és selymet hoztak az országba.

(—) **Matróna halála.** Özvegy Cserny Antalné, született Ruzsicska, 91 esztendő korában, a halotti szentiségek ájtatos felvétele után elhunyt. Gyászolják gyermekeit: Cserny Ferenc nyugalmazott postafelügyelő, Cserny Rózi nyugalmazott tanítónő, irónő és Cserny Pál kataszteri mérnök, unokái: Cserny András dr. orvos és felesége, dr. Cs. Arkossy Edit, Cserny Piri, Cserny Elemér postás és felesége, Veterány Vica, Kramer Józsefné, született Tuskan Edit, dédunokái és rokonai. Temetése ma, csütörtökön, délután félháromkor megy végbe az erzsébetvárosi Buzdugan-ucca 52. szám alatt levő gyászaházból.

(—) **A manométerek hitelesítése.** A temesi mértékhatóság hivatal a Kereskedők Egyesülete révén is közli a nyilvánossággal, hogy mindazok az iparosok, szabad foglalkozásuak, kisiparosok, cséplőgép-tulajdonosok, kereskedők, akik Temes-Torontál megyében működnek, — Temesvár város kivételével — kötelesek február elsőjéltől március 15-ig az általuk használt összes manométereket, feszültségmérőket időszaki hitelesítés céljából a mértékhatóság hivatalban bemutatni.

(—) **Unitáriusok közgyűlése.** A temesvári unitárius egyház vasárnap, január 29-én, délután öt óra körül tartja istentisztelettel egybekötött évi közgyűlést az evangélikus templomban.

— **VAMUNIO NÉMETORSZÁG ÉS CSEHORSZÁG KÖZÖTT.** Prágából jelentik: A Polesti Listi vezető helyen foglalkozik ama hírral, hogy a közeljövőben Németország és Csehszország között közös vám- és pénzügyi unió létesül. A lap hivatalos helyről nyert értesülése szerint ezek a hírek csak egyes tőzsdé-spekulánsok agyában szüethettek meg.

(—) **Árvízper a tábla elő t.** Vidrighin Stan mérnök, volt vasúti vezérigazgató és Temesvár volt főpolgármestere, pert indított az állam, illetve a belügyminisztérium ellen és keresésében 748.000 lei kártérítést követel, mert 1932-ben, az árvíz alkalmával, Furlugeanu Octavian akkori megyei prefektus rendelkezése átvágták a védgátakat és ezáltal beregszói birtoka víz alá került. A törvényszék helyt adott a keresetnek, de a kártérítési összeget 680.000 leiben állapította meg. Fellebbezés folytán az ügy a temesvári ítéltábla elé került, amely a múlt héten tartott tárgyalás után tegnap az árvíz által okozott kár nagyságának megállapítására elrendelte szakértők meghallgatását. A szakértői véleményeket a perben álló felek tizenöt napon belül kötelesek benyújtani. Az ítéltábla pedig március 6-án folytatja a tárgyalást, amikor valószínűleg a döntést is kihirdeti.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJEI SZOLGÁLTATA:

Csütörtökön, január 26-án a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a Sft. Ioan uccában levő Irgalmasok gyógyszerháza.

A II. kerületben a Maresal Joffre uccában levő Schull gyógyszerház.

A III. kerületben a Carol uton levő Keller gyógyszerház.

A IV. kerületben a Bratianu uccában levő Diana gyógyszerház.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerház és Ujkisodán Panajoth Ernő gyógyszerháza állandó éjszakai szolgálatot tart.

Mozsi

M Ű S O R :

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 26.

APOLLÓ: Nincs előadás.
ATLANTIC: Rejtélyes város (német film) és Bizalmatlan bizalom (francia film).
CAPITOL: A méreg (francia film).
RIVOLI: A nyugati leánya (német film).
SCALA: Olimpiász II. része (német film).

MAGYAR BÁL

A TEMESVÁRI KULTURPALOTA NAGYTERMÉBEN

SPORTSESEMENYEK

Baleset? Öngyilkosság? Szerelmi dráma?

Mi a titka Sindelar halálának

Bécsből jelentik: Sportkörökben általános feltűnés, keltet az a hír, hogy Sindelar, a szőke, nyurga bécsi csodacsatár meghalt, hiszen a hosszalábú, vékony bécsi fiú valóban művésze volt a labdarúgásnak.

Tizenhat éves korában tűnt fel a bécsi Hertha ifjúsági csapatában s hamarosan az első csapatba került. Néhány évvel később már az Amateur, a későbbi Austria csapatában szerepelt s itt bontakoztak ki renkívülj képességei. Zseniális taktikus volt, technikai tudása tökéletes, lövései pedig félelmetesek voltak. Boldogult Meisl Hugó állította be először az osztrák válogatott csapatba s azóta Sindelar, a pehelysúlyú „papireMBER”, a Sindi, ugyszólván állandó tagja volt, az osztrák válogatott csapatnak. Ő irányította a támadósort, ő volt a „Wundermannschaft” legjobb csatára. Legnagyobb teljesítményeit mindenkor az olaszok ellen produkálta. Valósággal réme volt az olasz hátvédeknek, akik sohasem tudták kifogni rajta. A legnagyobb elismerését Angliában kapta, az angol-osztrák meccs után, amikor az angol lapok az alkori idők legjobb futballszemélyének ismerték el.

Lassan elmúlt az idő Sindelar felett is. Már 35-ik évében volt, de ha rugalmasságából veszített is, játéktudásával még ma is a legjobbak között maradt. Csapatában, az Austriában még az ősi meccseken is szerepelt, de most már a jobbszélű posztján és csak néha foglalta el régi helyét a csatársor tengelyében.

Mindenki szerette, kedves, megnyerő egyéniség volt. A pályán az angol sportszellemet képviselte, társaságban pedig kellemes, szolid partner volt. Sok pénzt keresett, de takarékosan élt s tekintélyes vagyont gyűjtött. *Tavalyi kávéházai vásárolt szűkebb pártijában, a Favoritenben s a Café Sindelar kintűnő üzletnek bizonyult.*

És most a Café Sindelar gazdája, a híres bécsi futballista elment, a Sindi kopaszodó, szőke feje eltűnik a pályáról.

Sporthírek mindenfelől

Borányba fulladt és félbeszakadt a brazil-argentin mérkőzés. Vasárnap délután ütközött meg a brazil válogatott Argentína csapatával Rio de Janeiróban. A mérkőzés a játék vége felé 2:2 állásnál félbeszakadt. A játékot a rendőrség közbelépésére szakították meg. Az argentin csapat tagjai azonnal elhagyták a játékteret. A levonulás idején az egyik brazil játékos berugta a labdát az üres kapuba és így szerezte meg a harmadik és egyben győztes gólt Brazília csapatának. A bíró a körülmények kényszerítő hatása alatt érvényesnek minősítette a gólt. Az első mérkőzést Argentína csapata 5:1 arányban nyerte meg, így a döntő mérkőzésre csak abban az esetben kerülhet sor, ha Argentína hajlandónak mutatkozik tovább is résztvenni a Rocca-serleg mérkőzéseken.

Magyar ökölvívó csapat bajnoki versenyek eredményei. A magyar ökölvívó csapatbajnoki versenyek legújabb eredményei a következők: E. Vasutas—MAC 12:4, BTK—MÁVAG 14:2.

Román korecsolyázó pár a világ bajnokságon. A lengyel korecsolya szövetség átiratban értesítette a román szövetséget, hogy Eleana Moldoveanu és Alfred Feraru nevezését elfogadták és így várják a román versenyzőket Zakoponába.

FELFEDEZIK A TRAGÉDIÁT

Hogyan történt a tragédia, bizonyosat nem tudni. Sindelar haláláról így szól az első bécsi jelentés:

Sindelar Mátyást hétfőn délelőtt életlenül találták egyik ismerőse, a negyvenéves Gastanola Camilla vendéglősné lakásán. A vendéglősné is eszméletlenül feküdt a szobában, de még volt élet benne s a mentők a városi kórházba szállították. Sindelaron már nem tudták segíteni az orvosok, csak a beállott halált állapíthatták meg. A futballista holttestét a bonctani intézetbe vitték s az ügyesség indítványára felboncolják. A bécsi lapok véleménye szerint valószínűleg baleset történt, amelyet füstmérgezés idézett elő. A halál pontos okát csak a részletes vizsgálat befejezése után lehet majd tisztázni.

Baleset, vagy öngyilkosság? A jelentésből nem derül ki. Feltűnő, hogy gázmérgezésre gyanakszának, de a tragédia felfedezői a lakásban gázszagot nem éreztek. Pedig gázmérgezésről szól a második távirat is, amelyben azonban már öngyilkosságról számol be. A távirat így hangzik:

— A legközelebb osztrák csatár, Sindelar, hétfőn menyasszonyának lakásán, menyasszonyával együtt, gázzal megmérgezte magát. A tipikus bécsi iskola legklasszikusabb képviselője szerelmi tragédia áldozata.

Az öngyilkosság gyanújának ellentmond azonban az az értesülésünk, hogy Sindelar Dél-Amerikába készült trénernek. Állítólag nagyszerű ajánlatot kapott az egyik délamerikai egyesülettől és Sindelar örömmel fogadta a meghívást, boldogan készülődött az utazásra. Lehetséges azonban, hogy a kivándorlás elé váratlan akadályok gördültek, amelyek miatt Sindelarnak le kellett mondanai a délamerikai szerződésről s ezért vált meg az élettől. Hogy tulajdonképpen mi történt, baleset vagy öngyilkosság, véletlen mérgezés, vagy szerelmi tragédia, senki sem tudja s a titok alkalmassint sohasem derül ki.

Elbucuzott Tilea Viorel a labdarúgószövetség vezetőségétől. Szombat este búcsúbankettet rendeztek a Splendid Park-ban Tilea Viorel szövetségi elnök tiszteletére. A banketten a szövetség valamennyi vezetője és tisztviselője megjelent. Hasonlóképpen megjelentek a központi bírótestület kiküldöttei is.

Burdan hazaérkezett. Burdan Károly, a volt válogatott kapus, aki, mint ismeretes, néhány hét előtt Franciaországba távozott, megérkezett Aradra. Nem sikerült elhelyezkednie Franciaországban, mert az ottani új munka vállalási törvény lehetetlenné teszi külföldiek részére az elhelyezkedést. Próbajátékai, amelyeket az Excelsior Roubaix együttesében lefolytatott, sikeresen végeztek, ennek ellenére Burdan kénytelen volt hazatérni. Valószínűleg a közeli napokban visszautazik a fővárosba.

Halmos Jánosné, született Recktenwald Gizella úgy a maga, mint gyermekei és a rokonság nevében mélyen megszorodott szívvel jelenti, hogy a legjobb férj, apa, após és rokon

HALMOS JÁNOS ur

az Agrícola-Fonciera Biztosító ny cégvezetője

életének 69. és boldog házasságának 46. évében e hó 23-án elhunyt.

Drága halottunk hült tetemét e hó 25-én délután 4 órakor helyezzük örök nyugalomra az erzsébetvárosi temető halottas kápolnájából. Az engesztelő szentmise áldozat t. hó 28-án, szombaton reggel 8 órakor az erzsébetvárosi plébánia templomban lesz bemutatva.

Nyugodjék békében!

Bindeát és Reitert beavogatják Európa csapatába. Ismeretes, hogy felmerült annak a terve, amely szerint még ez év folyamán sor kerül Európára—Délamerika válogatott mérkőzésre. A Sportul Capitalei párisi levelezője ezzel kapcsolatban jelenti, hogy minden valószínűség szerint még január hónapban megkezdí a FIFA előkészületeit, hogy Európa válogatott csapata a legjobb összeállításban játsszon Délamerika ellen. A fővárosi sportlap értesülése szerint Bindea és Reiter a két neves játékos meghívást kap arra a triálmérkőzésre, amelyet Párisban tartanak meg a Parc des Princes sporttelepen.

A baj sohasem jár egyedül...

Sestát 3 hónapra eltűnték a játéktól, — üzletét pedig kirabolák.

Rossz idők járnak a híres, sőt hírhedt bécsi hátvédre, a tömzsi Sestára. A legutóbb Berlinben játszott és olyan botrányt rendezett a pályán, hogy a bíró kiállította, a bécsi futball vezetője, Janisch százados pedig hat hétre eltiltotta a játéktól. Az így a legfőbb német sportvezér, Tschammer-Osten elé került, aki keveselte Sesta büntetését és három hónapra emelte fel büntetését. Egyben figyelmeztette Tschammer-Osten Sestát, hogy tartózkodjék a sportszerűtlenségektől, amelyek a német futballistától várt viselkedéssel nem egyeztetők össze, mert ismétlődés esetén örökre eltűntja minden sporttevékenységtől.

Ugyanakkor Sestát otthon is baj érte. Az egyik éjszaka betörték kenyéruzetébe s miután a betörők pénzt nem találtak, alaposan megdézsmálták raktárát, rengeteg kenyeret, lisztet és más élelmiszert vittek el Sesta boltjából.

A ploestii Tricolor legyőzte az Unirea Tricolor csapatát

A szezon első futballmérkőzését Ploestiben tartották meg 2500 főnyi közönség előtt. A mérkőzést nagy küzdelem után a ploestii Tricolor együttese nyerte meg. A vezető gólt Alecu az Unirea Tricolor csapatának szerzi meg és a félidőig a Tricolor nem tud egyenlíteni. A szünet után a 4. percben Kocsis gólja azonban már az egyenlítést jelenti. Kovács a 11. percben a ploestii együttest juttatja vezetéshez. (2:1). A 21. percben Jonescu góljával 2:2 az eredmény. A befejezés előtt öt perccel Kocsis gólja a ploestii csapat győzelmét jelenti. A győztes csapatban Kovács I., Kovács II., Dobra, Dunareanu Lupas, Bocsa és Retzer váltak ki. Az Unirea Tricolor és a mezőny legjobbja Bogdan az FC Rapid csatára volt, aki régi együttesében vendégszerepelt.

DÉLI HIRLAP

automata telefonszáma: 28-10.

KÖZGAZDASÁG

A temesi helytartóság huszezer magánalkalmazottjának céhe megalakult

A temesi helytartóság területén működő magánalkalmazottak rendkívül élénk érdeklődés mellett alakították meg céhszövetségüket. A helytartóság körében mintegy huszezer magánalkalmazott van és ezek közül

közel kétszáz személyesen és meghatalmazás útján összesen 2022 szavazat volt képviselve a temesvári munkakamarában lefolyt alakuló közgyűlésen.

Roscoban Gheorghe munkakamari elnök indítványára az alakuló közgyűlés elnökének Suciu Mihait, a Nemzeti Bank igazgatóját választották meg, a jegyző könyvet pedig Potra Iulian dr., a Banca Românească aligazgatója vezette, aki a céh megalakulása körül széleskörű előmunkákat végzett és a közgyűlés anyagát előkészítette.

A megjelentek kimondták a magántisztviselők céhének megalakulását, majd Potra Iulian dr. ismertette az alapszabályokat, amelyeket elfogadtak. Megválasztották a tizenöt tagból álló vezetőséget, és ennek tagjai lettek:

Roscoban Gheorghe munkakamari elnök, Macici Constantin bankigazgató, Potra Iulian dr. igazgató, Serb Virgil, Albu Ioan, Buzariu Sever, Dreclin Dumitru, Căciuca Liviu, Sârbu Oliviu, Boncea Iuliu, Gergen Joe, Prerou Henrik, Berger Jenő, Aszodi János és Stan Alexandru.

A vezetőség tagjait három évre választották meg. Ellenőrök lettek: Petrovici Aurel, Caraneantu Mihai és Frühling Pál.

A vezetőség a legközelebbi napokban választja meg kebeléből a szűkebb elnökséget. A céhalakulás közgyűlését Suciu Mihai nagy körültekintéssel és tapintattal vezette.

A megalakulás után

a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel hódoló táviratot intézett II. Carol király Őfelségéhez,

egyen táviratilag üdvözölték Cristea Miron patriárka-miniszterelnököt, Ralea munkügyi minisztert és Marta Alexandru dr. temesi királyi helytartót.

== FEBRUÁR 28-IG MEGHOSSZABBÍTOTTAK AZ ADÓVALLOMÁSOK BEADÁSÁNAK HATÁRIDEJÉT. A pénzügyminisztérium 1939. január 20-iki 472.046 számú rendeletével az adóvallomások beadásának határidejét 1939 február hó 28-ig meghosszabbította. Eddig az időpontra adhatók tehát be úgy az egyes adó kiróváására vonatkozó vallomások, mint a háztulajdonosok részéről a lakókról készítenő kimutatások.

== A FERRO-CHIMICA-ÜGY A SEMMITŐSZÉK ELŐTT. A semmitőszék szerdán tárgyalta a Ferro-Chimica ügyét, amelyben Lucescu tábornok és két vegyész azzal vannak vádolva, hogy a megsemmisítésre szánt hadianyagokat a Ferro-Chimicanak adták el. A hadbírósa a vádlottakat felmentette. Az ügy fellebbezés folytán a semmitőszék elé került, amely későbbi időpontban hirdeti ítéletét.

== Mi után fizetendő a forgalmi és fényvívési adó? A marosvásárhelyi ítéltábla David János oltani gyógyszerész ügyében kimondta, hogy a forgalmi és fényvívési adó csak az áru és csomagolás értéke után fizetendő, tehát nem a számla végösszege után. A számla végösszegében ugyanis bennfoglalatik az az összeg is, amelyet a vállalat forgalmi adó címen vevőinek felszámít, tehát ha a végösszeg után kellene a forgalmi és fényvívési adót leróni, úgy az az adónak és a bélyegilletéknek megadóztatását jelentené.

== Rádauti megyében sok italmérés: zártak be. A hivatalos lap szombati száma közli azt a pénzügyminiszteri rendeletet, amely szerint a bucovinai Rádauti megyében újabb italmérési engedélyeket vontak meg és egyidejűleg a helyiségek lezárása is elrendeltetett.

Árfolyamok, gabonaárak

SZERDA, JANUÁR 25.

A hivatalos devizárfolyamok a következők: (az első szám a vételt, a másik az eladást jelenti). Hollandi forint 76.18—77.28, belgas 23.67—24.01, angol font 665.45—676.89, olasz lira 7.172—7.172, dollár 140.07—142.14, francia frank 3.59—3.80, cseh korona 4.70—4.80, svájci frank 31.74—32.22. Ezekben az árfolyamokban a devizafelár is befoglalatik. Dinár 2.89—3.05, pengő 25 és 26.60—27, néme. márka 38—39, felár nélkül.

A bányági gabonapiácson az árak a következők: temesi buza 390—395, torontáli buza 410, örlöképes tengeri 335, korpa 300, zab 430, takarmányárpa 330, tavaszi árpa 380, muharmag 310, napraforgómag 390, tökmag 680, kismalmi liszt a 30/70-es besztásból 740, nagymalmi liszt 760 lej százkilónként.

Bányági exportőrök panasza a vagonhiány miatt

A bányági állatexportőrök, elsősorban azonban a gabonakereskedők részéről az utóbbi időben egyre sürűbben merültek fel panaszok a vasutal szemben. A CFR ugyanis nem bocsátotta az exportőrök rendelkezésére megfelelő számú vagonot és emiatt a kiviteli üzemeket nem lehetett határidőre lebonolyítani. Az exportőrök ismételt megkeresték a vasutigazgatóságot ez irányú panaszokkal, a közbenjárások azonban nem jártak eredménnyel. Az elsősorban érdekelt gabonakereskedők most a kereskedelmi és iparkamarához fordultak, amely legutóbbi választmányi ülésén foglalkozott a kérdéssel. A kamara választmánya megállapította, hogy a bányági gabonakivitel súlyosan érintik a szállításban felmerült zavarok és ezért úgy határozott, hogy a kamarák országos szövetsége útján kéri meg az államvasutak vezérigazgatóságát, hogy a bányági gabonakereskedőknek bocsásson megfelelő számú vagon rendelkezésre.

== TEXTILANYAG — A PETRÓLEUMBÓL.

Az Egyesült Államokban kísérletek folynak, hogy a petróleumfinomításból hátramaradt anyagból mesterseges textilanyagot készítsenek. Egy virginiai olajfinomítóban sikerült olyan textilanyagot előállítani, amelynek finomsága a japán selyemmel vetélkedik.

GYILKOSSÁG A MOZIBAN

A Déli Hírlap eredeti regénye.
Irtá: Félegyházi András

Ufánnymás tilos.

A két halottszállító a két moziszigla segítségével pillanatok alatt végrehajtotta a parancsot.

— Kérem, monsieur le docteur, vizsgálja meg a halott tarkóját, — szól, Rivossier az orvoshoz.

Chelmien doktor leguggolt. Hosszasan nézte a halott asszony koponyája alatt a nyak hátulsó részét. Sima volt ott a bőr, mert Yvonne d'Hiver rövid frizurát viselt és a nyakát, állandóan beretváltatta. Ebből is világos volt, hogy a halottszállító ember semmi körülmények között nem hajtában szurta meg a tenyerét.

Az orvos a tenyerét rátette a halott nő tarkójára és vigyázva, lassan, tapogatózóan végigsimított azon.

Hirtelen fölkiáltott:

— Valóban valami tű van a testben.

Azután egészen közel hajolt a halott asszony nyakához:

— Ime, itt van a beszúrási hely! Alig látható piros pontocska.

Azután folytatta szavait:

— A tű most már nem áll ki. Valószínűleg az történt, hogy amikor fel akarták emelni a nyaka alatt a halottat, a még akkor kiálló tű szúrását okozott, majd a tenyeré nyomása alatt beljebb hatolt. Azonban így is ki lehet tapogatni.

Intett Rivossier rendőrtisztnek, hogy kísérelje meg.

Rivossier szintén leguggolt és tenyerével megismételte azokat a tapogatózó, kereső mozdulatokat, amiket az imént az orvos végzett.

Néhány pillanat múltán kijelentette:

— A tűt én is érzem.

Emile Chamoir igazgató, aki eddig némán állott a fal mellett, fájdalommal kiáltott:

— Tehát mégis gyilkosság!

Rivossier most már ráhagyta:

3

— Ugylátszik, hogy valóban gyilkosság áldozata madame d'Hiver.

A doktor bólintott:

— En is azt hiszem. A szúrás a nyult agyat érte és rögtön hálaít okozott. Ezt a boncolás lesz hivatott igazolni.

— Ugy van — mondotta Rivossier, — a holttestet föl kell boncolni.

Odaszólt a két halottszállító emberhez:

— A holttestet óvatosan vigyék el és a furgonban hason fekvé helyezték el. A hátsó nyakhoz ne érjenek.

Maga ügvelt fel a halott asszony kiszállításánál és a csukott fekete autókoporsóba való elhelyezésnél. Aztán visszasietett az igazgatói irodába.

— Ki kell egészítenünk a leteli jegyzőkönyvet, — jelentette ki.

Hamarosan írásba foglalta a halott Yvonne d'Hiver esetében beállott fordulatot. A pótgjegyzőkönyvet aláírta és aláírta az orvossal, az igazgatóval és a két szolgálival.

— A két halottszállító ember aláírása majd rákerül később, — mormogta, miközben zsebkönyvét és töltőtollát eltette.

Fölvette a telefonkagylót és egymásután felhívta a soros államügyészt és a törvényszéki orvost. Mindkettőnek jelentést tett az esetről. A telefonbeszélgetések befejeztével közölte a jelenlévőkkel:

— Az államügyész ur a holttest boncolását holnap reggel kilenc órára rendelte el. Megbizásból kérem az urakat, hogy valamennyien a tetemnézőben sziveskedjenek megjelenni. Legfőképpen önre lesz ott szükség, monsieur le docteur.

Az orvos mintegy mentegetőzött:

— Az első pillanatban, ebben az esetben, a világ legudósabb orvosprofesszora is szívizéhlühést állapított volna meg. Minthogy azonban hirtelen halál esetében a törvény amugvis elrendeli a kötelező boncolást, az igazi halál, minden kétséget kizárólag, kiderült volna.

— Ebben igaza van, monsieur le docteur, — hagyta helyben a rendőrtiszt, — az első pillanatban valóban kézenfekvő dolog volt a szívizéhlühés megállapítása, amit a halott uriaszony molett testalkata és életkora is igazolni látszott.

Kezet nyujtott az orvosnak:

— A vizontlátásra holnap reggel.

— A vizontlátásra. Pontosan kilenc órákor ott leszek a tetemnézőben!

Ezzel elváltak. Egyikük sem ment vissza még egyszer a mozi nézőterére. Ezúttal először fordult elő velük, hogy elmulasztották inspekciós szolgálataikat.

Armand Rivossier rendőrtiszt az Olympe-moziból nem ment haza, de a hivatalát sem kereste föl. Nagyon izgatta Yvonne d'Hiver rejtélyes halála. A jelek szerint valóban gyilkosság történt. De ki a gyilkos és miért követte el tettet éppén a moziban?

Sokat töprengött az eseten, amint az éjszakai Lyon népes utcáin járt. A kocsionautók és a fogatok száguldottak. Az aszfaltos járdán férfiak és nők nyüzsgöttek. Számos üzlet még nyitott volt, és belsejükben a fürge elárústók sok rábeszéléssel és az áru dicseretével szolgálták ki a válogató vevőket. Azonban azok a kereskedések is, amelyek már becsuktak, fényes kivilágításban tartották kirakataikat: hadd lássák a sétálók, mi mindent lehet ott kapni és hogy kedvük kerekedjen a legközelebbi alkalommal oda betérni és bevásárlást eszközölni.

Rivossier, aki még nőtlen volt, máskor is szívesen csatángolt az éjszakai utcákon. Olyankor nem mulasztotta el, hogy a csinos nők kalapja alá kacsintson. Ismerőseit széles jökezzel köszöntötte és végül is valamely berangozó kisebb csoporthoz csatlakozott, hogy a társasággal együtt betérjen kávéháza, étterembe, vagy mulatóhelyre.

Most azonban nem vizsgálta a hölgyek arcát, nem vette észre ismerőseit, vagy pedig szándékosan elkerülte őket, nehogy beszélgetésbe keljen merülnie. Kizárólag a titokzatos gyilkosság foglalkoztatta és minden gondolatát arra összpontosította.

Hóna alatt szorongatta az irattáskáját. Abban volt a halott asszony ridikülje, amelyet magához vett. Ugyancsak az irattáskában volt övezgy d'Hiver né két gyűrűje, arany karkötő órája, briliáns fülbevalója és kétsoros gyöngyfűzere, amelyet a nyakán viselt. Mindezeket a hivatalos előírásnak megfelelően a holttestnek a tetemnézőbe való elszállítására előtt a tanuk jelenlétében magához vette és a tárgyakról leltári jegyzéket készített, amelyet a doktorral, a moziigazgatóval, a halottszállítókkal és a két szolgálival aláíratott. Nagyon pedáns hivatalnok volt, és a szabályzatról sohasem feledkezett meg.

(Folytatása következik.)

(=) **A lisztkereskedők kötelesek regisztráltakat vezetni.** A temesvári kereskedelmi és iparkamara felhívja a lisztkereskedők figyelmét a következőkre: A múlt év december 20-án megjelent törvény megváltoztatta a mezőgazdasági termékek értékesítéséről szóló törvény egyes rendelkezéseit és a lisztregisztráltak vezetését kötelezővé tette minden lisztkereskedő részére. Ezen rendelkezés értelmében 1938. december 23-tól kezdve minden lisztkereskedő, tehát azok is, akiknek lisztforgalma egész forgalmuk husz százalékát nem éri el és akik eddig a lisztregisztráltak vezetésétől fel voltak mentve, szintén kötelesek ezt a regisztrációt vezetni. A kamarák szövetsége ettől függetlenül közbenjárt a pénzügyminisztériumban és kérte, hogy a lisztregisztráltak nem vezetésé miatt az új törvény megjelenése előtt tévedésből felvett bírságotól a jegyzőkönyveket semmisítsék meg ott, ahol ilyeneket felvettek, annak ellenére, hogy lisztforgalmuk nem éri el a husz százalékot.

Rádió

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 26.

Bucuresti. 6.45: Ritmikus torna, orvosi tanácsok, hanglemezek, háztartási tanácsok. 12: Országóra. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 18: Gyermekóra. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Kulturális aktualitások. 19.17: Hanglemezek. 20: Dr. Dem. Paulian előadása. 20.15: Hanglemezek. 21.15: Szimfonikus hangverseny. Közben Hírek, sportközlemények. 23: Hírek. 23.15: Hanglemezek. 23.45: Hírek külföldre francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. Utána étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Történelem a művészet tükrében. Felolvasás. 11.45: Sauna, a finnek fürdője. Felolvasás. 1.10: Szimfonikus hangverseny. 1.30: Hírek. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Sári Elemér és cigányzenekara. 3.35: Hírek. 4: Élelmiszerárak. 5.15: Háztartási tanácsadó. 5.45: Hírek. 6: Mezőgazdasági felőra. 6.30: Országos Postászenekar. 7: A magyar tánc. Előadás hanglemezekkel. 7.40: Gézy Barnabás zenekarának hanglemezei. 8.05: Hírek. 8.30: Mozart: Don Juan című operájának közvetítése. 10.05 Hírek, időjárásjelentés. 11.55: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 12.15: Horváth Jancsi és cigányzenekara. 1.05: Hírek.

Budapest II. 6: Országos Postászenekar. 6.30: Árpád-házi Boldog Margit. Előadás. 7.30: Angol nyelvoktatás. 8.30: A humorista és a régi Pest. Előadás. 9: Szalonzene. 10: Hírek. 10.20: Hanglemezek. 10.50: Időjárásjelentés.

Bécs. 19.30: Alpei népdalok. 21.10: Zenekari hangverseny. 21.50: Hangjáték. 23.45: Könnyű zene. **Belgrád.** 19: Hangverseny. 21.30: Szimfonikus zene. 23.15: Táncczene.

Milánó. 20.20: Vegyes zene. 22: Operaelőadás. **Strassburg.** 20.30: Zenekari hangverseny. 21.30: Lemezek. 22.15: Játék zenével. 23.15: Tarka zenés est. 24.45: Hangverseny Párisból. **Varsó.** 20: Strauss János est. 22.50: Lemezek. 24.05: Zongora és hegedűjáték énekkísérettel.

PÉNTEK, JANUÁR 27.

Bucuresti. 6.35: Ritmikus torna, orvosi hírek, regeli hangverseny, háztartási tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 18:

Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Hanglemezek. 19: Szociális krónika. 19.15: Szalonzene. 20: Ion Conea előadása. 20.15: Hanglemezek. 20.30: Verdi: Rigoletto című operájának közvetítése. 21: Hírek. 21.55: Sport. 22.30: Hírek. 23.20: Hanglemezek. 23.45: Hírek külföldre francia és német nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna. Hírek. Hanglemezek. utána: Étrend közlemények. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 13.10: Hanglemezek. 13.30: Hírek. 13.30: Szalonzene. 15.35: Hírek. 17.15: Diák-felőra. 17.45: Hírek. 18: Hangképek. 18.30: Udo Dammert zongorázik a magyar-német művészcseré keretében. 19: Sportközlemények. 19.10: Bonkáló Sándor dr. előadása. 19.35: Kurina Simi cigányzenekara. 20.15: Hírek. 20.45: Versék. 21.20 Budapesti Hangverseny Zenekar. 21.55: Külügyi negyedóra. 22.40: Hírek. 23: Dán kamaranégyes. 23.30: Hírek. 24: Hírek angol és francia nyelven. 0.10: Csorba Gyula cigányzenekara muzsikál. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.30: Gyorsírótanfolyam. 20.15: Dr. Schoen Arnold előadása. 21: Beethoven-hanglemezek. 22: Hírek.

Bécs. 19.50: Hangjáték. 21.10: Zenekari hangverseny. 23.30: Könnyű zene. **Belgrád.** 19: Lemezek. 21: Kamarazene. 22: Fuvószené. 23.15: Vendégül zene.

Milánó. 20.20: Lemezek. 22: Szimfonikus hangverseny. 24.15: Táncczene.

Strassburg. 20.30: Keringők. 21.30: Lemezek. 22.15: Kubai táncczene. 22.30: Fuvószené. 23.05: Lemezek. 23.15: Operett.

Varsó. 20: Zenekari hangverseny énekszámokkal. 22 Kardalok. 22.15: A filharmónikusok hangversenye. 23.45: Lemezek.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elvesztett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés nem közzölhető. Házasság szavankint öt leu. minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala. Piata I. C. Brătianu 3. II. kerület: Tamás-rafik. Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-rafik. Piata Traian (szerb templom mellett). Grósz-rafik. Calea Dorobantilor 2 III. kerület: Helfenbein-rafik. Piata Lahovari IV. kerület: March-rafik. Piata Kútt. — Nógrády-rafik. (Tivoli mellett) — Olariu-rafik. Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Vittek-rafik. Bul. Carol 54. — Gagóczy-rafik. Strada Brătianu 15/a. Telefon 13.

Állást keres

Zsúrokra, nagy vacsorákra a legfinomabb ételek készítését vállalom. Nagy gyakorlattal rendelkezem. Kovács Zsuzsa III., Str. Diaconul Coresi. 24. 593

Mosást, vasalást, takarítást vállal szorgalmas fiatalasszony. Cím a kiadóban. 2848

Szorgalmas szerény igényű úriasszony állást keres, mint háziasszony támasza vagy házvezető, esetleg más bizalmi állást is elfogad, esetleg vendéglőbe. Címeiket kérem a lap kiadóhivatalába leadni „Szorgalmas” jellegére. 618

Alkalmazás

Gyermektelen házaspár középkorú, ahol az asszony nagyon jól főz, szépen mos és vasal, egyéb házi munkához is ért. A férfi munka köre a ház körül lenne. Vidékre azonnalra felvételre. Cím a kiadóban. 616

Lakás

Kiadó kettő, esetleg háromszobás modern lakás május 1-re. IV. Bulev. Carol 16. 612

Hatszoba és alkov lakás orvos, ügyvéd, vagy irodai helyiségeknek alkalmas, teljesen különálló. II. Str. Stefan cel Mare 8. I. em. május 1-től bérbeadó. Közlelőbbi II. Piata Covoni 4. I. em. 615

Bútorozott szoba folyóvízzel, fürdőszoba használatlaltal az erszébtvárosi villanegyedben március 1-től kiadó. Cím a kiadóban. 581

Kiadó családi ház 2 szoba és mellékhelyiségekből álló, havi 600 lejért azonnalra. II. Str. Lăutari No. 6. Bővebbet I. Piata Luther 1. 2—3 óra között. 609

Szép egyszobás udvari lakás tisztességes házaspárnak olcsón kiadó. III. Piata Cruci 2. (Kereszt tér). 617

A Banca Timișoarei épületében modern

4 és 3 szobás lakás
és
egy üzlethelyiség

azonnal kiadó. Bővebbet a Banca Timișoarei házközvetőségénél.

Adás-vétel

Ebédő asztal eladó. Megtekinthető csak délelőtt I. Str. Olimp 13. 697

Ha szép akar lenni?

Használjon **KULKA-féle** liliomtejszínt, liliom-tejszappant és liliompudert, három színben. Kapató kizárólag a

Városi
gyógyszertárban

a „Fekete Sas” I. Piata I. C. Brătianu.

1939. ÉVI LIPCSEI TAVASZI VÁSAR

Kezdeté: március 5.

Minden felv. látogatást megad

LEIPZIGER MESSAMT

LEIPZIG - Németország

és

Angerbauer Jenő tb. képviselő, Timișoara, I. Strada

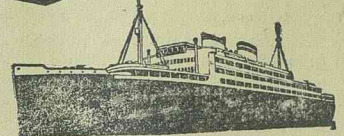
Gen. Praporgescu 2. — Telefon: 25—36.

60% utazási kedvezmény
az összes német vasuti vonalakon

Nyomatja a „HIRLAP” tipografia și editura S. I. n. c. Arad.

Börönd szép nagy, jó erős, megvételre kerestetik. Timis-nyomda I. Piata Brătianu 3. 335

TENGERI UTAZÁSOK

gyorsan, kényelmesen és olcsón a **Hamburg-Amerika Linie** modern hajóival.

ÉSZAKAMERIKÁBA (Kanada)
KÖZÉPAMERIKÁBA,
DÉLEMERIKÁBA (Chile, Peru),
AUSZTRALIÁBA, KELETAZSIÁBA
és az összes fontos kikötőkbe.

Tanulmányi és üdülési utazások
a tengeren egész éven át

Utazások a világiállításra
New-Yorkba

Afrika utazások
a német Afrika vonalakon.

Felvilágosítások, prospektusok díjmentesen kaphatók a

Hamburg-Amerika Linie S. A. R.

képviselőténél.

Timișoara I., Str. Mercy 1.

Telefon: 36—66.